

Ikt.sz.: IUB-40/70-5/2015.

IUB-26/2015. sz. ülés
(IUB-48/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Igazságügyi bizottságának**
2015. november 9-én, hétfőn, 9.00 órakor
az Országház Nagy Imre-tanácstermében
(főemelet 61.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	4
<i>Az ülés résztvevői</i>	5
<i>Az ülés megnyitása, a napirend elfogadása</i>	6
<i>a) A Magyarország területén élő nemzetiségek helyzetéről (2013. február – 2015. február) szóló B/6626. számú beszámoló</i>	
<i>b) A Magyarország területén élő nemzetiségek helyzetéről (2013. február – 2015. február) szóló beszámoló elfogadásáról szóló országgyűlési határozati javaslat</i>	
<i>(Beszámoló megvitatása a HHSZ 83. § (1) bekezdése alapján, valamint döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról a HHSZ 84. § (2) bekezdése alapján)</i>	6
<i>Soltész Miklós szóbeli kiegészítése</i>	6
<i>Kérdések, válaszok</i>	7
<i>Vélemények, reflexiók</i>	12
<i>Határozathozatal a beszámoló elfogadásáról</i>	16
<i>A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, valamint egyéb eljárásjogi és igazságügyi törvények módosításáról szóló T/6980. számú törvényjavaslat</i>	
<i>(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	17

<i>A Nemzeti Emlékezet Bizottságának 2014. évi tevékenységéről szóló B/4325. számú beszámoló (A beszámoló megvitatása a HHSZ 85. § (2) bekezdése alapján, és lehetőség szerint határozathozatal)</i>	19
<i>Földváryné Kiss Réka szóbeli kiegészítése</i>	20
<i>Kérdések, válaszok</i>	24
<i>Vélemények, reflexiók</i>	27
<i>Határozathozatal a beszámoló elfogadásáról</i>	35
<i>A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvénynek a közös önkormányzati hivatalokkal összefüggő módosításáról szóló T/6976. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	35
<i>Egyes hatósági eljárások illetékének és igazgatási szolgáltatási díjának megszüntetéséről szóló T/6988. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	36
<i>Az ülés berekesztése</i>	38

Napirendi javaslat

1. a) A Magyarország területén élő nemzetiségek helyzetéről (2013. február – 2015. február) szóló beszámoló (B/6626. szám)
b) A Magyarország területén élő nemzetiségek helyzetéről (2013. február – 2015. február) szóló beszámoló elfogadásáról szóló országgyűlési határozati javaslat (H/... szám)
(Kijelölt bizottság)
(Beszámoló megvitatása a HHSZ 83. § (1) bekezdése alapján, valamint döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról a HHSZ 84. § (2) bekezdése alapján)
2. A Nemzeti Emlékezet Bizottságának 2014. évi tevékenységéről szóló beszámoló (B/4325. szám)
(Kijelölt bizottság)
(Beszámoló megvitatása a HHSZ 85. § (2) bekezdése alapján és lehetőség szerint a határozathozatal)
3. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvénynek a közös önkormányzati hivatalokkal összefüggő módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6976. szám)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottságként)
4. Egyes hatósági eljárások illetékének és igazgatási szolgáltatási díjának megszüntetéséről szóló törvényjavaslat (T/6988. szám)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottságként)
5. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, valamint egyéb eljárásjogi és igazságügyi törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6980. szám)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottságként)
6. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Rubovszky György** (KDNP), a bizottság elnöke, valamint
Dr. Vas Imre (Fidesz), a bizottság alelnöke

Budai Gyula (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Répássy Róbert (Fidesz)
Varga József (Fidesz)
Teleki László (MSZP)
Apáti István (Jobbik)
Dr. Staudt Gábor (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Vitányi István (Fidesz) dr. Vas Imrének (Fidesz)
Demeter Zoltán (Fidesz) dr. Répássy Róbertnek (Fidesz)
Vigh László (Fidesz) Varga Józsefnek (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Kubovicsné dr. Borbély Anett, a bizottság főtanácsadója
Dr. Nagy Zoltán, a bizottság tanácsadója

Meghívottak

Hozzászólók

Soltész Miklós államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
Dr. Völner Pál államtitkár (Igazságügyi Minisztérium)
Földváryné Kiss Réka elnök (Nemzeti Emlékezet Bizottsága)
Dr. Belányi Márta helyettes államtitkár (Miniszterelnökség)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9.00 óra)

Az ülés megnyitása, a napirend elfogadása

DR. RUBOVSKY GYÖRGY (KDNP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok mindenkinek! Szeretettel köszöntöm a bizottság tagjait, munkatársainkat, mindenkit, aki figyelemmel kíséri munkánkat.

A helyettesítésről tájékoztatom a tisztelt bizottságot: Demeter Zoltán képviselő urat dr. Répássy Róbert képviselő úr, Vitányi István alelnök urat dr. Vas Imre alelnök úr, Vigh László képviselő urat pedig Varga József képviselő úr helyettesíti. Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes.

Tisztelt Bizottság! Az írásban előterjesztett napirendi javaslatomat tartom fenn. Tájékoztatom a bizottságot, hogy ez ideig nem érkezett módosítási indítvány a napirendhez. Kérdezem a bizottság tagjait, kíván-e valaki indítványt előterjeszteni. *(Nincs ilyen jelzés.)* Ilyen indítványt nem látok, akkor határozathozatal következik.

Tisztelt Bizottság! Kérdezem a bizottságot, ki támogatja az írásban előterjesztett napirendet. Aki támogatja, kérem, kézfelemeléssel szavazzon! *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag elfogadta a napirendet.

a) A Magyarország területén élő nemzetiségek helyzetéről (2013. február – 2015. február) szóló B/6626. számú beszámoló

b) A Magyarország területén élő nemzetiségek helyzetéről (2013. február – 2015. február) szóló beszámoló elfogadásáról szóló országgyűlési határozati javaslat

(Beszámoló megvitatása a HHSZ 83. § (1) bekezdése alapján, valamint döntés bizottsági önálló indítvány benyújtásáról a HHSZ 84. § (2) bekezdése alapján)

Tisztelt Bizottság! Tisztelt Államtitkár Úr! Megkülönböztetett tisztelettel köszöntöm Soltész Miklós urat, az Emberi Erőforrások Minisztériumának államtitkárát, aki Balog Zoltán miniszter úr helyett a Magyarország területén élő nemzetiségek helyzetéről, a 2013. februártól 2015. februárig tartó időszokról számol be. Tájékoztatom a bizottságot, hogy a bizottság feladata ebben a kérdésben az, hogy ha és amennyiben támogatja a beszámoló elfogadását, akkor az Országgyűléshez fordul ilyen határozati javaslattal.

Tisztelt Államtitkár Úr! Megadom a szót. Tessék parancsolni!

Soltész Miklós szóbeli kiegészítése

SOLTÉSZ MIKLÓS államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Nagyon röviden szeretném összefoglalni azt a közel kétszáz oldalas beszámolót, amely valóban a 2013. február és 2015. február közötti kétéves időszakot öleli fel.

A beszámolónk három részből áll. Van egy általános helyzetleírás, amely magában foglalja akár a kulturális, akár a köznevelési, oktatási területét a nemzetiségeknek, magában foglalja a nemzetiségi támogatások, finanszírozások lehetőségeit és ennek a két évnek a finanszírozását. A második nagy fejezet foglalkozik külön-külön az egyes nemzetiségekkel, mind a 13 őshonos nemzetiséggel. Az utolsó fejezetben pedig a nemzetiségi politika további feladatait vázoljuk.

Az anyag elkészítésében nemcsak az államtitkárság vett részt, hanem ahogy eddig is szokás volt, a többi társtárcának a nemzetiségekkel foglalkozó területei is különböző beszámolókat készítettek, akár a Belügyminisztérium, akár a szociális felzárkóztatásért felelős államtitkárság, akár a köznevelési és a felsőoktatási

államtitkárság; sok területről érkeztek beszámolók. *(Apáti István megérkezik az ülésre.)*

Amit szeretnék kiemelni az elmúlt két év összefoglalójából, hogy ennek a területnek mindenképpen nagy változása a 2011-es népszámlálási adatoknak, a KSH-felmérésnek köszönhető, részben abban a tekintetben, hogy 50 százalékkal többen vallották nemzetiséghez tartozónak magukat 2011-ben. Ez mind a finanszírozásban, mind a különböző intézményi fenntartásokban emelkedő lehetőségeket, illetve feladatokat jelent a nemzetiségek számára. Mindenképpen érdemes kiemelni mind a 13 őshonos nemzetiségnél azt a támogatási, illetve szervezeti felépítést, amely részben áll az országos önkormányzatokból, részben pedig a helyi önkormányzatokból, valamint a helyi önkormányzatokon belül is a területi, illetve települési önkormányzatok egységeiből. Szintén kiemelendő, miszerint elindult egy olyan folyamat, hogy egyre több nemzetiség vesz át intézményeket, főleg köznevelési intézményeket, de kulturális intézményeket is. Ezeknek a finanszírozása teljes mértékben, százszázalékosan megvalósul. S amit még külön kiemelnék, az a pályázatok lehetősége a nemzetiségek életében.

2010 óta a nemzetiségek támogatása 2014-ig fokozatosan és folyamatosan emelkedett. A folyamat 2015 januárjával, illetve a jövő év januárjával ugrik meg. Ha beleszámoljuk azt az első két hónapot is a 2015. évi emelkedésbe, akkor tulajdonképpen megduplázódott ennek az évnek az elején a nemzetiségek finanszírozása 2010-hez képest. Ez óriási nagy lehetőséget jelent a nemzetiségek számára, de egyben felelősséggel is jár a számukra.

Kérem a bizottságot és tisztelt elnök urat, hogy beszámolómat elfogadni szíveskedjék.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. Tisztelt Bizottság! Tájékoztatásul szeretném közölni, hogy Fuzik elnök úr szerintem azért nem jött el a bizottsági ülésre, mert a nemzetiségi bizottság tudomásom szerint önállóan meghallgatja az államtitkár úr beszámolóját.

Ezek után kérdezem a bizottság tagjait, van-e kérdés az államtitkár úrhoz. Teleki képviselő úrnak adok szót.

Kérdések, válaszok

TELEKI LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Államtitkár Úr! Az anyagot áttekintve azt gondolom, hogy egy nagyon átfogó és rendezett anyag van előttünk, ami mindenképpen fontos, hogy egy ilyen anyagot láthatunk, akár a bizottság, akár a parlament, akár pedig egyéb más szakemberek. Strukturálisan bemutatja a nemzetiségeket Magyarországon, illetve azt a munkát, amelyet a kormány végzett az elmúlt időszakban, a jelzett két évben.

A beszámolóban több olyan pont is van, amelyet meg kell említenünk; nem biztos, hogy sorba megyek, de néhány gondolatot hadd mondjak. Ilyen például a népszámlálás, amelyet említett az államtitkár úr is. Azt gondolom, egyetlen furcsaság volt abban az egész népszámlálásban, mégpedig az, hogy a választójogi törvényt hozzáalakították a népszámláláshoz, ami a nemzetiségeket érintette. Itt az volt a legfontosabb, hogy bizonyos létszámhoz, a népszámlálás adataihoz kötötték a nemzetiségi önkormányzatok indulását. Amivel nem is lenne probléma; azt viszont szeretném jelezni, hogy az problémát jelentett, hogy azt utólag tudták meg a településen élők, hogy a népszámlálási adatokhoz kötik a regisztrációt. Ezért nagyon sok helyen nem tudott megalakulni nemzetiségi önkormányzat, mert nem készültek arra, hogy a népszámláláshoz adjanak adatokat, illetve hogy ott mondják meg, milyen nemzetiségűek, mert ez idáig soha nem volt ilyen, hogy akkor kelljen megmondani,

hogy ki melyik nemzetiséghez tartozik. Úgyhogy ez mindenképpen problémát jelentett a hazai kisebbségek életében, és több településen ezért nem tudott megalakulni kisebbségi önkormányzat. Habár a másik módon kialakult, ha jól emlékszem, 35 fő, utána 20-ra, 25-re levitték, tehát alakították ezt a pontot, és ezért külön köszönet a nemzetiségek nevében is, mert ez valamilyen szinten kezelte ezt a problémát, azt lehetett látni. De azt azért mindenféleképpen szeretném kérni, hogy ha ellenzéki képviselőként lehet ilyet kérni, akkor a jövőben ne olyan adatokhoz próbálják meg kötni az ilyen jellegű támogatásokat, illetve lehetőségeket, ami mindenféleképpen problémát jelentett a nemzetiségeknek.

Az valóban látszik, hogy a számok emelkedtek, főleg a lengyelek esetében; azt lehetett látni, hogy több mint duplájára emelkedett. De ugyanúgy a románoknál is emelkedett a románok számaránya a tíz évvel ezelőttihez képest. Azt gondolom, ennek megvannak a különböző okai, én ezt most nem taglalnám, hogy miért, de egy dolog biztos, hogy az „Ide tartozunk” program nagymértékben besegített ebbe, tehát hogy volt egy olyan kampány, amellyel a románokat minél jobban megpróbálták ösztökélni. Illetve az mindenképpen fontos, hogy a különböző bizottságokba be tudták választani a románokat is; fontos volt, hogy ők is kimehettek számlálni, tehát a népszámlálásba ők is be lettek vonva, ami szintén fontos volt, mert ebből adódott a legtöbbször a pluszlétszám.

A választásokról még két dolgot. A helyi és a területi önkormányzati választások, azt gondolom, teljesen rendben lezajlottak, azzal nem is volt probléma. Azt viszont szeretném megjegyezni, hogy az országosnál, a parlamentinél azok a visszaélések tűnő dolgok, amik 2014-ben történnek, azokat mindenképpen kezelni kell, mert lehet látni, hogy olyan szervezetek indultak el, olyan pártok alakultak, amelyek bizony a mai napig nem tudtak elszámolni azokkal a forrásokkal, amelyeket fölvettek. A kérdésem az, hogy tudnak-e arról valamit, hogy azok a pártok - engem elsősorban a roma pártok érdekelnek - mit csináltak azokkal a kihelyezett forrásokkal, amelyeket megkaptak.

Ugyanúgy igaz a különböző szervezetekre, mint például a választásoknál meg kell említeni a Lungo Dromot, amely a legnagyobb létszámban állított egyébként képviselőket, viszont azt is lehet látni a másik oldalról, hogy a legtöbb finanszírozást is kapta, amit lehet, én azt gondolom, talán még törvény felett is megkapták a finanszírozást. Mert az azért érdekes, hogy a Lungo Drom az egyedüli roma civil szervezet, amely önálló székházat kapott Budapesten, több százezer forint értékben, míg a többi szervezet, habár kisebb létszámban vannak képviselőik, viszont semmilyen más pluszforrást nem kaptak, mint a választásra azt az összeget, amit más is kapott. A kérdésem tehát ezzel kapcsolatban az, hogy több olyat lehetne megemlíteni egyébként, mint a Lungo Drom túlffinanszírozása, ami érthetetlen számomra, és azt gondolom, nagyon sok ember számára, mert nem értjük, miért van túlffinanszírozva. De egyébként idekapcsolódik a média kérdése is: ott is az országos önkormányzatok kapnak többnyire lehetőséget arra, hogy a média foglalkozzon velük, így az Országos Roma Önkormányzat is megkapta ezt a lehetőséget. Illetve nem utolsósorban a Lungo Drom szolnoki székhelye is szintén kapott, újságkészítésre médiafelületet biztosított neki a kormányzat. Ezt sem értjük, hogy miért pont ők; egyszer az Országos Roma Önkormányzatnál is megvan ez a forrása, és megvan a Lungo Dromnál is ez a forrása. Tehát két olyan forrás van, amely egy célra van felhasználva. Ezt sem értjük, miért kell így különválasztani.

A médiához még egy gondolat. Nagyon jól le van írva az a 60 perc, amit kap, mondjuk, a legnagyobb hazai nemzetiség, a roma, viszont azt látni kell, és újra elmondom, miniszter úrnak is elmondtam, hogy ezzel szemben viszont megszűnt a Rádió C, ami tudom, hogy nem kormányzati rádió volt, hanem magánrádió, viszont

ez volt az egyedüli olyan hírsugárzó, médiaközvetítő, amelyet a magyarországi romák az utolsó időszakban már online is tudtak fogni, Budapesten pedig nagyon népszerű volt. A kérdésem az, hogy nincs-e esetleg az a gondolatuk, hogy egy ilyen Rádió C-t újra megalakítsanak, mert maga az a sajtófelület, amit kapunk 30 percben, és most nem térek ki arra, hogy mennyi panaszt kapunk arra, hogy a sugárzások időpontjai nem jók, nem is mennék ebbe bele. Egyetlen dolog biztos, hogy hasonló mértékű adó, mint a Rádió C, nagyon fontos lenne, de egyébként továbbmennék: akár egy televízió is lehetne gondolkodni a 13 nemzetiségi kisebbség számára, mert azt gondolom, most már létszámarányában is nagyon fontos lenne, ha ebben lehetne továbblépni, mert a médiafelületet nagyon kevésnek találom, sőt egyszerűen nem lehet jól látni ezt a kérdést.

A finanszírozáshoz egy dolgot mondanék. A feladatalapú támogatás le van írva, hogy az is jelen van a nemzetiségi önkormányzatoknál. Azt viszont lehet látni, hogy az elosztási módja most változott, tudjuk, viszont az eddigi formában nem nagyon lehetett nyomon követni, hogy milyen programokra hány pontot kaphattak, és mennyi pénzt fordítottak erre. Ez most változott, mert úgy tudom, a kormányablakok osztják ezeket a pontokat, de még mindig nem tiszta és világos... *(Közbeszólásra:)* Ha nem a kormányablak, akkor elnézést, de úgy tudom, megyei szinteken kapják a pontokat. De egyetlen kérdés, hogy hogyan lehetne tisztábban és világosabban kialakítani ezeket a pontrendszeret, annak érdekében, hogy látható legyen a nemzetiségi önkormányzatoknak, hogy hogyan lehet ezeket a forrásokat lehívni. Mert nagyon sokszor a prioritások ott vannak, én nagyon jól tudom, hogy a kultúrára mennyi jár, vagy éppen a nyelvre, vagy éppen az oktatásra, de azért konkrétan, akár a pontok behatárolásával konkretizálni kellene, hogy milyen finanszírozást hogyan tudnak elérni a nemzetiségi önkormányzatok.

Emelkedő számokat látunk az éves költségvetésnél, most közel 230 ezer forintot egy helyi nemzetiségi önkormányzatnál, plusz a feladatalapú támogatás, a területinél pedig 400 ezer forint körüli összeget látunk. Csak azt kérném nem elfelejteni, hogy ez az összeg körülbelül 700-750 ezer forintról esett le 230 ezer forintra. Tehát az az emelkedő tendencia, hogy 209 ezerről most 230 ezer, az a 750 ezerről esett le, 2008-2009-ben még annyi volt egy nemzetiségi önkormányzatnak. Tehát a kérdésem az, hogy mi az oka a csökkenésnek. Látjuk, hogy az országos önkormányzatok jóval többet kapnak, azok pedig miért kapnak többet, habár a helyi nemzetiségi önkormányzatoknak sokkal nehezebb a problémájuk. Azt gondolom, mindenképpen azokat az összegeket - egyévi összegekről beszélek -, azokat a működési összegeket, amelyeket 2009-ben kaptak, azokhoz talán vissza kellene térni, mert nagyon fontos lenne, hogy azokat a pénzeket újra ott lehessen látni a nemzetiségi önkormányzatoknál.

Körülbelül ennyit szeretnék az első körben mondani, mert úgy gondolom, a válaszok után esetleg még kérnék szót, de ezeket tartottam a legfontosabbaknak, mert számtalan olyan dolog van, például az oktatásban, ami fontos, hogy megjelent. Azt gondolom, a dicséretet is el kell mondani: a tanodák száma látványosan emelkedett, és az nagyon jó dolog, mert lehet látni, hogy a tanodai programokat nagyon nagy mértékben támogatja a kormány, és azt gondolom, ez az oktatásban fontos befektetési forrást jelent. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem a bizottságot, van-e még kérdés az államtitkár úrhoz. Répássy Róbert képviselő úrnak adok szót.

DR. RÉPÁSSY RÓBERT (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Bizottság! A beszámoló 5. és 6. oldalán szereplő

népszámlálási adatokkal szeretnék foglalkozni, és ezzel kapcsolatban szeretnék kérdést feltenni. Egyébként maga a beszámoló is, mondjuk úgy, hogy rácsodálkozik ezekre az adatokra, ugyanis az adatokból az derül ki - a 2001-es és a 2011-es összehasonlító adataink vannak -, hogy Magyarországon a magukat valamely nemzetiséghez tartozónak vallók vagy kulturálisan nemzetiséghez tartozók száma majdnem 50 százalékkal nőtt tíz év alatt; 442 ezer volt a 2001-es adat, és 644 ezer a 2011-es adat.

Ezen belül megnéztem az egyes nemzetiségeket és csak 3 esetében nem emelkedett a magukat az adott nemzetiséghez vallók aránya, tehát a 13 magyarországi nemzetiségből 10-nek nőtt az aránya. Azt akarom kérdezni, hogy ez egy valós adat, vagy valamiféle adatfelvételi torzító hatásról van szó, mert egyébként - hogy mondjam - büszkéek lehetünk arra, mint soknemzetiségű ország, csinálja ezt utánunk bárki Európában, hogy a magyarországi nemzetiségek létszáma tíz év alatt majdnem 50 százalékkal nőtt, pontosabban azoknak a száma, akik ezekhez a nemzetiségekhez vallónak tartják magukat, vagy kulturálisan ide kötődnek.

Tehát azt gondolom, sokat elmond egy ország nemzetiségi politikájáról az, hogy a létszámok hogyan csökkennek. Meg lehet nézni a szomszédos államokban élő magyarok létszámát. Nem 50 százalékos növekedést, hanem súlyos csökkenéseket mutat. Tehát szeretném tudni, hogy ezek az adatok valósak-e. Kicsit elgondolkodtat egyébként, hogy 2001-ben még 524 ezer nem kívánt válaszolni, ám 2011-ben 1 millió 400 ezer nem kívánt válaszolni. Ez egy elgondolkodtató adat. De azt írják önök, hogy valószínűleg a nem válaszolók között is vannak nemzetiséghez tartozók. Nagyjából tehát azt kell mondanunk a nagy számok törvénye alapján, hogy akár még ott is hasonló adatokat találunk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Apáti István képviselő úrnak adok szót.

APÁTI ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Bizottság! A vélemények, észrevételek külön körben lesznek? *(Elnök: Igen.)* Rendben. Csak kicsit később érkeztem, azért kérdeztem.

Biztos vagyok benne, hogy torzulás van, tehát ez nem mutatja meg a valós képet. Van-e arra bármilyen módszer, vagy bármilyen becsült adat, hogy a legnagyobb hazai kisebbség valós lélekszáma mennyi lehet, mert hogy nem 315 ezer, arra be merem venni a cíánkálit? Ötszázezer és 1 millió közöttire tippeltem egyébként. Nem azt mondom, hogy az 1 millió 400 ezer nem válaszoló között biztosan van, hanem valószínűleg a jó részük, a többségük valamelyik kisebbséghez tartozik. Itt is felteszem a kérdést, ugyanoda kanyarodva vissza, hogy erre van-e becslés, hogy ezek között hány tartozhat a cigány kisebbséghez. Mert biztos vagyok benne, hogy akik nem vállalják, vagy nem válaszolnak, azok hozzájuk tartoznak. Tudom, hogy az én választókerületemben mennyire kevesen vallották magukat cigány származásúnak, adott esetben olyan településen, ahol, mondjuk, 3-4 vagy 5-6 száz cigány ember is él, száznál is kevesebb volt, aki ezt vállalta vagy bevallotta. Tehát úgy gondolom, nagyon alábecsült ez az adat. Úgy mondanám az 500 ezer és 1 millió közötti, általam valósnak tartott számot, hogy szerintem az 1 millióhoz van közelebb inkább, mint az 500 ezerhez. Tehát van-e bármilyen elképzelésük, becslésük, vagy módszertanuk arra, hogy ezt akár csak közelítő pontossággal meg lehessen mondani? Ezek ugyanis nem lényegtelen adatok.

ELNÖK: Köszönöm szépen. További kérdés? *(Senki sem jelentkezik.)* Nem látok jelentkezőt. Megkérem az államtitkár urat, hogy a három képviselői kérdésre szíveskedjen válaszolni. Köszönöm szépen.

SOLTÉSZ MIKLÓS államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Tisztelt Bizottság! Tisztelt Elnök Úr! Köszönöm szépen a kérdéseket.

Van egy kérdés, ez a KSH statisztikai felmérése. Tényleg nem szeretném visszadobni a labdát, de lehet, érdemes meghívni a KSH vezetőit, mert nyilván én sem tudom kétségbe vonni a népszámlálás adatait, nem tehetem. Az egy más kérdés, hogy ha, mondjuk, úgy számoljuk és a különböző szociológiai felméréseket nézzük, akkor a roma vagy cigány lakosság számát 7-8 százalékra becsülik legtöbbször. Hogy ez a körülbelül 600 ezres adat ilyen értelemben mást mutat, mint a 2011-es népszámlálási adat, ezt nem vitathatjuk. Ennek ellenére a képviselő urak felvetése szerintem teljesen jogos. Abból tudunk mi, nemzetiségi területet irányító kiindulni, hogy a nemzetiségi önkormányzatok mégis hol alakulnak meg, mely településeken. Valóban azokat a lépéseket megtettük, amelyekre Teleki képviselő úr is rákérdezett, a nemzetiségi önkormányzatok, mondjuk így, hármasszintű rendszerben megpróbálunk most már egyre többet és egyre nagyobb támogatást a helyi, azon belül is a települési önkormányzatoknak adni. Ez egyébként a 2016-os finanszírozásban még inkább meg fog jelenni. Itt válaszolva Teleki képviselő úr kérdésére: akiknek jövő évben nagyobb arányban nőni fog a támogatása, azok a települési önkormányzatok lesznek és nem az országos önkormányzatok.

Mindenképpen fontos az, hogy mennyire aktívak a nemzetiségeink. Ezt pedig nem más mutatja, mint az egyrészt, hogy az iskolaátvétel milyen arányú a helyi önkormányzatoknál, másrészt, hogy a kulturális életben akár színházat, akár múzeumot, miket tartanak fenn. Szerintem ez egy olyan értelmű kiinduló adat, amiből vissza lehet következtetni a felmérésben megjelent adatok pontosságára.

Visszatérve Répássy képviselő úr kérdésére, azt gondolom, hogy Magyarország nemzetiségi politikája az elmúlt 25 évben következetes volt. Következetes volt a tekintetben, hogy a 13 őshonos nemzetiséget ugyanolyan mértékben, sőt az utóbbi években még nagyobb mértékben tudjuk támogatni főleg a köznevelés területén, de más területeken is. Ráadásul azt teljesen természetesnek vette az elmúlt 25 év bármilyen oldalú kormányzati politikája, hogy az itt élő nemzetiségek hatalmas nagy feladatot és szerepet játszanak főleg az anyaországok felé a Kárpát-medencében. Hatalmas nagy a szerepük és lehetőségük, hogy legalább az ottani magyarok felé oldják a feszültséget, amennyire lehet. Ennek a következetes nemzetiségi politikának lehet az az eredménye, amit Répássy képviselő úr kérdezett, hogy közel 50 százalékkal többen merték bevallani, hogy nemzetiséghez tartoznak. Erre szerintem az egész ország büszke lehet.

Az már csak egy pluszlehetőség, nyilván ezeket az adatokat figyelembe véve, hogy 2011-től valóban a választójogi rendszer megváltozott. Abba hadd ne menjek bele, Teleki képviselő úrnak válaszolva, hogy most a választásokon volt-e visszaélés, vagy nem volt, nyilván megvannak a hatóságok, akiknek ezzel foglalkozniuk kell. Azt azonban egyértelmű sikernek mondom, hogy igenis itt vannak közöttünk a parlamenti szószólók. A 13 szószóló jelentősége nemcsak az Országgyűlésben jelent meg, nemcsak költségvetési és egyéb kihatásokban jelent meg, hanem megjelenik most már jól láthatóan a nemzetközi tárgyalásokon is, mert mindig figyelembe veszik az ő munkájukat, ha mondjuk román, szerb, lengyel vagy bármilyen küldöttség érkezik Magyarországra. Felértékelődött az ő szerepük és az a munka, amit elvégeznek, még ha nem is olyan látványos a parlamentben, mintha képviselők lennének, de körülbelül nagyságrendileg ugyanazt el tudják érni.

Csak nagyon röviden szeretném kiemelni, mert Teleki képviselő úr kérdezte, a finanszírozást is. Miután 2015. februárig vizsgálja ez az anyag két éven keresztül a támogatási rendszert, én hadd ne emeljem ki a jövő évre is nagymértékben, több mint

2 milliárd forinttal emelkedő nemzetiségi támogatásokat. De ha csak azt nézzük, hogy a települési és területi nemzetiségi önkormányzatok finanszírozása 2014-ről '15-re közel 55 százalékos emelkedést mutat, az már nagy eredmény. Megjelent egy teljesen új előirányzat több mint 400 millió forintért, ebből az országos önkormányzatok olyan fejlesztéseket tudnak megvalósítani, amelyek eddig elmaradtak. Itt az arányokat már próbáltuk helyre tenni, kevesebb, de mégis közel 28 százalékos emelkedéssel számolhattak 2015-re, és ami nagyon fontos, az általuk fenntartott intézmények támogatása pedig több mint 52 százalékos emelkedést mutatott 2014-ről '15-re. Amint a beszámoló elején mondtam, mindezt ahhoz kell viszonyítani, hogy 2010-től is volt egy fokozatos, enyhe emelkedés a nemzetiségek létszámának.

Önnek volt kérdése még a Rádió C-vel kapcsolatban. Én is voltam a Rádió C-ben. Amit annak idején tapasztaltam, pozitív volt, magas szintű volt a rádió munkája. Magánalapítvány tartotta fenn. Azt gondolom, az a roma közösség felelőssége, hogy fenntart-e ilyen rádiót vagy sem, nekik kell meghatározni, mi ezt nem tudjuk befolyásolni. Mi abban tudunk segíteni, hogy a mikor a nemzetiségek bizottsága tárgyal az MTVA-val, akkor a lehetőségek minél jobbak legyenek. Úgy látom, hogy csiszolják azokat az első változásokat, amelyek megtörténtek az átalakítások során.

Mindenképpen fontosnak tartom kiemelni, hogy a Lungo-Drom tőlünk nem kap külön pénzt a finanszírozásra, amint azt ön kérdezte, képviselő úr. Lehet, hogy más szerződések, más támogatási rendszer alapján kapnak, de tőlünk nem kapnak, maximum, de azt általában minden nemzetiségi civil szervezet, a nemzetiségi civil pályázatokon keresztül. S ha a pályázatokról beszélhetek, a nemzetiségeket két nagy pályázati rendszer is segíti: az egyik direkt a nemzetiségi területen, a másik pedig a NEA-pályázatokon keresztül. Ott nem tudunk kiemelni külön csak nemzetiségre fordítandó összegeket, de ott is egyébként jelentős összegekkel megkapják a támogatást a nemzetiségek, de azt gondolom, a legjelentősebb mégiscsak az a finanszírozás, amelyet az elmúlt években megtettünk.

Azt gondolom, elnök úr, amire lehetett, megpróbáltam válaszolni. Köszönöm szépen a kérdéseket.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Most a hozzászólások második köre következik, vagyis az indítvánnyal kapcsolatos véleményeket lehet előadni. Tájékoztatásul közlöm a bizottsággal, hogy a kérdést meg fogja tárgyalni a Magyarországi nemzetiségek bizottsága is, ugyanakkor nekünk kell országgyűlési határozati javaslatot előterjeszteni arról, hogy a bizottság támogatásával vagy a bizottság ellenzésével tárgyalja-e a kérdést az Országgyűlés.

Ennek a második körnek a jelentkezőit várom, aki hozzá kíván szólni. Megadom a szót először Teleki László képviselő úrnak.

Vélemények, reflexiók

TELEKI LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Államtitkár Úr! Nem kívántam reagálni egyébként a válaszára, mert azt gondolom, lehetne azon vitatkozni, hogy a Lungo Drom milyen pénzből kapott finanszírozást ahhoz, hogy egy székházat vásároljon Budapesten, és egyéb más Lungo Drom-os támogatás hogy ment oda, például Szolnokra, a központba, a sajtóra. Aminek látjuk egyébként a negatív oldalát is, a média elég jól mutatja, illetve nagyon sok ellenzéki képviselő a parlamentben is megfogalmazta, hogy hova tűntek azok a források, amelyek akár az ő idejében az Országos Roma Önkormányzatban eltűntek, akár pedig a Lungo Dromnál hogyan használták fel. Ebben tehát nem nyitnék vitát, mert azt gondolom, nem azért ülünk itt, hogy csak ezt tárgyaljuk meg, de a közvéleményt ez mindenképpen érdekli, és érdekli az, hogy tengődnek civil

szervezetek, annak ellenére, hogy látjuk a beszámolóból, hogy ott is vannak számok, amelyek emelkedést jelentenek a civil szervezetek támogatásában. Azt viszont nagyon sokan jelzik és észrevételezik, hogy a Lungo Drom túlffinanszírozott minden egyes formában. Csak azért, mert Farkas Flórián a Fidesz padsoraiban ül, ezért nem kellene ilyen támogatásokkal kitömni a Lungo Dromot. Ebből adódóan tehát azt gondolom, hogy ebbe én nem kívánok belemenni.

A médiával kapcsolatban is csak egy gondolat. Igaza van, mert az egy alapítvány volt, amelyet magánemberek hoztak létre. Viszont az államnak vagy a kormánynak is bele kellene abba szólni, hogy esetleg hogyan lehetne még jobban ezt kezelni. Akár itt azt mondani, hogy a Lungo Drom rovására, mert nem másnak a rovására, át lehetne a pénzeket csoportosítani, hogy az létrehozzon vagy kezdeményezzen egy olyan rádiót, amely magánemberek kezdeményezésével és a kormány kezdeményezésével össze tudna állni. De azt gondolom, ez is a jövő kérdése.

A magunk részéről a Magyar Szocialista Párt ki fogja alakítani az álláspontját a parlamenti beszámoló tárgyalásakor, illetve most tartózkodni fogunk a szavazásnál. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Kérdezem a bizottság tagjait, van-e még a beszámolóhoz vélemény. *(Nincs jelentkező.)* Egy rövid időre átadom az ülés vezetését Vas Imre alelnök úrnak, mert szeretnék nyilatkozni a kérdésben.

(Az ülés vezetését dr. Vas Imre (Fidesz), a bizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadom a szót Rubovszky elnök úrnak.

DR. RUBOVSZKY GYÖRGY (KDNP), a bizottság elnöke: Tisztelt Bizottság! Én úgy érzem, mint ahogy Magyarország nemzetiségi politikája példásnak mondható, ez a beszámoló is tökéletesen megfelel a céljának. Úgyhogy én a kereszténydemokrata frakció támogatásáról szeretném biztosítani a beszámoló előterjesztőjét. Tisztelettel, mi meg fogjuk szavazni.

Az, hogy a 2001-es népszámláláskor, amiről itt ma már többször szó volt, 9 millió 400 ezer ember vallotta magát magyarnak, ehhez képest 2011-ben csak 8 millió 500 ezer, tehát durván 900 ezer ember volt olyan - nem tudok mást feltételezni az adatból -, aki 2001-ben nemzetiségi mivoltát nem merte vállalni, de 2011-ben, látva az ország belpolitikai helyzetét és a nemzetiségekkel kapcsolatos eljárását, azt vállalta. Azt hiszem, ennek legekleatásabb példája az, hogy 2014-ben az Országgyűlés létrehozta a szószólókból a Magyarországi nemzetiségek bizottságát, az ő kérésüknek megfelelően számtalan hárszabály-módosítás történt, és most már a parlament állandó bizottságaihoz hasonló, annak megfelelő támogatásban van részük. Ez is csak azt támasztja alá, hogy az ország nemzetiségi politikája megítélésem szerint példaszerű. Köszönöm szépen.

A kereszténydemokraták tehát támogatják a beszámoló elfogadását. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadom a szót Staudt Gábornak, és visszaadom az ülés vezetését elnök úrnak.

(Az ülés vezetését dr. Rubovszky György (KDNP), a bizottság elnöke veszi át.)

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. A Jobbik részletes véleményét majd a szakbizottságban ki fogjuk fejteni. Mi is tartózkodni fogunk jelen

bizottságban a beszámolóról szóló szavazásnál. Annyit viszont hozzátennék az elnök úr által kifejtettekhez, hogy 2001-ben is Fidesz–KDNP kormány volt, illetve Fidesz-kormány volt, sőt nem is rögtön a hatalomátvétel idejéről beszélünk, hanem a harmadik évről, úgyhogy ezt nehéz összehasonlítani, hogy akkor az előző Fidesz-kormányhoz képest ennyien többen vallják magukat nemzetiséginek. Úgyhogy itt azért csalóka lehet ez az összehasonlítás szerintem. De ahogy mondtam, nem gondolom, hogy az Igazságügyi bizottság az elsődleges terepe annak, hogy erről a beszámolóról mély vitát lehessen folytatni; vannak szaktanárságok, amelyek ezt meg fogják tenni. Mi tartózkodni fogunk a szavazásnál.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Répássy Róbert képviselő úrnak adok szót.

DR. RÉPÁSSY RÓBERT (Fidesz): Elnök úr, bár képviselőtársaim nem hatalmaztak fel, de nyilván a Fidesz is támogatni fogja a beszámoló elfogadását.

Annyit tennék még hozzá, hogy a félreértések elkerülése végett - olvasom a beszámolót - ez tényeket tartalmaz, tényeket, adatokat; nagyon kevés az elemző, következtetéseket levonó része. Tehát azért a tények nem elfogadása, pontosabban a tényektől tartózkodni elég érdekes politikai magatartás, de ez természetesen az önök problémája. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Staudt Gábor képviselő úrnak adok szót.

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. Szerintem az előző Apáti-Soltész diskurzus kimutatta, hogy a tények roppant pontatlanok. Ahol háromszoros vagy akár többszörös eltérés lehet a tényekben, ott nem lehet máshogy szavazni, csak tartózkodni! Lehet erre azt mondani, hogy persze, a népszámlálás ezt az adatot adta ki, de a kormányzatnak a véleményével is teljes mértékben adott esetben nemcsak hogy szembemegy, hanem látjuk, hogy pontatlanok a leírt adatok, akkor erről lehet igennel szavazni, de akkor ez meg szerintem nem feltétlenül arra utal, hogy józan módon próbáljuk a valódi számokat kikutatni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Visszaadom az elnöklést, mert szeretnék egymondatos megjegyzést tenni.

(Az ülés vezetését dr. Vas Imre (Fidesz), a bizottság alelnöke veszi át.)

ELNÖK: Megadom a szót Rubovszky elnök úrnak.

DR. RUBOVSZKY GYÖRGY (KDNP), a bizottság elnöke: Tisztelt Képviselő Úr! Ha a Statisztikai Hivatal adatai pontatlanok, akkor ezt a Statisztikai Hivatalnak kell felrónia. Erre azt szokták mondani, hogy úri szabóként a kormány azzal az adattal tud foglalkozni, amit megkapott. Ne az Emberi Erőforrások Minisztériumának hányjuk a szemére azt, ha pontatlanok a statisztikai adatok! Ettől függetlenül én azon az állásponton vagyok, amit kifejtettem, és tökéletesen egyetértek Répássy Róbert képviselő úrnak a megjegyzésével. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Megadom a szót Teleki Lászlónak, és visszaadom az ülés vezetését elnök úrnak. De szerintem most már mindenki kétszer jelentkezett az ellenzék soraiból. *(Dr. Staudt Gábor: És? Nem lehet?)* Köszönöm.

(Az ülés vezetését dr. Rubovszky György (KDNP), a bizottság elnöke veszi át.)

TELEKI LÁSZLÓ (MSZP): Csak meg lettünk szólítva, ezért gondoltam én a magam részéről, hogy szólni kell.

A tartózkodás, tisztelt képviselőtársam, azért van, mert valóban, a tényszámok miatt tartózkodom. Mert ha a Lungo Drom nem kapott volna ilyen nagy mértékű támogatást a többiekhez képest, akkor minden további nélkül, akár ellenzékiként is meg lehetne szavazni ezt a beszámolót. Mert nem a beszámolóval van problémám, ahogy elmondtam a mondandóm elején is... *(Közbeszólások.)* Nem, azzal a finanszírozással, azzal az elvvel, amit a kormány tett ebben a dologban! Ezért nem lehet ezt elfogadni, pontosan a tényszámok miatt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Staudt Gábor képviselő úrnak adok szót.

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. Csak azért mondom el ezt, mert Répássy Róbert képviselőtársunk arra hívta fel a figyelmet, hogy itt tényekről van szó. Sajnos tényekről van szó, amelyek egyébként nem fedik a valóságot. Mi egy bizottsága vagyunk az Országgyűlésnek, és ha ezzel tisztában vagyunk, ne mindig csak rakjunk rá egy sor földet azzal, hogy ez nem a mi dolgunk, ne foglalkozunk vele. Lehetünk úri szabók, de inkább népi szabók legyünk, ha szabad ezt a fogalmat továbbvinni. Tehát a valódi problémákkal próbáljunk foglalkozni és igenis felhívni a hivataloknak, akár a Statisztikai Hivatalnak is a figyelmét arra, hogy rossz a módszertan, amivel dolgoznak, ha nem azok az eredmények jönnek ki, amelyeket egyébként a kormány vagy az országgyűlési képviselők is érzékelnek, és amelyek nem feltétlenül valósak. Tehát szerintem ezt megkérdőjelezni nemcsak hogy jogunk, hanem kötelességünk is valamilyen szinten, hiszen ezért vagyunk itt. Ez kicsit nekem arra hasonlít, mint volt a kommunizmus alatt a „hányat fialt a disznó” című vicc: annyi volt, elfogadjuk és aztán persze a valóság teljesen más, de ne foglalkozunk vele, mert valaki azt mondta. Ehhez nagyon nehéz a szavazatunkat adni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Vas Imre alelnök úrnak adok szót.

DR. VAS IMRE (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Arra felhívnám az ellenzéki képviselőtársaim figyelmét, hogy ez a bizottság a nemzetiségi és vallási ügyeknek is a bizottsága. Másrészt pedig itt az előterjesztésben az szerepel, hogy milyen eredményt mutatott ki a Statisztikai Hivatal bizonyos nemzetiségeknél 2001-ben és 2011-ben. Azért ahhoz a statisztikusok is kötve vannak, hogy valaki annak vallja magát vagy nem. Nem azt állítja egyébként, hogy - mit tudom én - német nemzetiségiből 185696 van, hanem azt mondja, hogy annyian vallották magukat németeknek. A statisztikusoknak sincs szerintem olyan módszerük, amivel biztosan megállapítják, hogy pont ennyi német vagy román, szlovák vagy roma van az országban. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem a bizottság tagjait, van-e még további hozzászólás. *(Senki sem jelentkezik.)* Nem látok jelentkezőt. Az államtitkár úrnak adok szót a zárszó elmondására.

SOLTÉSZ MIKLÓS államtitkár (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm szépen. Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Staudt Gábor Képviselő Úr! Vissza kell utasítanom azt a mondatát, hogy az adatok pontatlanok. Mi azokból az adatokból kell hogy dolgozzunk és azok alapján készítettük el a közel 200 oldalas beszámolót, amelyek hivatalosan rendelkezésünkre állnak. Nem vonhatjuk kétségbe

egy népszámlás során, hogy ki az, aki romának, cigány embernek vallja magát és ki nem. Ezt nem lehet kétségbe vonni. De ha az adatsorokat megnézi pontosan, akkor a 2011-hez képest a roma nemzetiséghez tartozók száma is 50 százalékkal növekedett. Tehát nem mondhatja azt, hogy bármit is próbáltunk volna machinálni ebben. Hozzáteszem: magát a népszámlásról szóló 2011. évi törvényt az általános európai javaslatok alapján készítették el és még 2009-ben fogadta el az Országgyűlés. Tehát mi ebből készítettük, nyilván a KSH lebonyolításával, ezt a népszámlálási adatsort. Mindamellett pedig az összes adat, amit közöltünk, valós és azt a kétéves munkát öleli fel, amelyet akár az elődöm államtitkárként, akár pedig én magam most a munkatársaimmal elvégeztünk.

A pontosítás kedvéért még annyit hadd mondjak Teleki képviselő úrnak, hogy a 80. oldalon felsorolja az anyag, hogy a roma nemzetiségi jelölőcsoportoknál ki milyen mandátumot szerzett és hány települési, területi, illetve országos mandátumot szerzett. Csak a tényszerűség kedvéért mondom, hogy a Lungo-Drom, amelynek ön kritizálta a támogatását, településin 2334, területin 91, országoson 29 mandátumot szerzett. A második legnagyobb szervezet a Magyarországi Cigányok Fóruma a településin 360-at, a 2334-et kell a 360-hoz hasonlítani, területin a 91-hez képest 16-ot, országoson a 29-hez képest 6 mandátumot szerzett. Nem vitatom, hogy nyilván vannak olyanok, amelyeket vizsgálni kell, nyilván vannak olyanok, amelyeket akár az ÁSZ vagy más hatóságok vizsgálnak, de ezek megint csak olyan száraz tények, amelyeket figyelembe kell venni, amikor egy-egy szervezet támogatását vizsgáljuk.

Köszönöm szépen a támogató hozzászólásokat, illetve úgy veszem, hogy összességében szép dolog az ellenzék részéről, ha a tartózkodó szavazatokat a kormány megkapja. Köszönöm szépen. *(Dr. Staudt Gábor: Fő a pozitív hozzáállás!)*

Határozathozatal a beszámoló elfogadásáról

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. Tisztelt Bizottság! Most döntést kell hoznunk.

Az első kérdés az, hogy a bizottság elfogadja-e a beszámolót. Én azt a határozati javaslatot terjesztem elő, hogy az Igazságügyi bizottság fogadja el az emberi erőforrások miniszterének beszámolóját a Magyarország területén élő nemzetiségek helyzetéről a 2013 februárjától 2015. februárig terjedő időre. Aki ezt támogatja, kérem, kézfelemeléssel szavazzon! *(Szavazás.)*

Megállapítom, hogy 8 igen szavazat. Ki van ellene? *(Senki sem jelentkezik.)* Ilyen nincs. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Három.

Tisztelt Bizottság! Most arról kell döntenünk, hogy előterjeszti-e a bizottság azt a határozati javaslatot az Országgyűlésnek, amit most elfogadott azzal kiegészítve, hogy javasoljuk, az Országgyűlés is fogadja el ezt a beszámolót. Aki a bizottsági határozati javaslat előterjesztését támogatja, kérem, kézfelemeléssel szavazzon! *(Szavazás.)*

Megállapítom, hogy 8 igen. Ki van ellene? *(Senki sem jelentkezik.)* Ilyen nincs. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 3 tartózkodással a bizottság a határozati javaslatot elfogadta és ezt a határozatot előterjeszti.

Tisztelt Bizottság! Dönteni kell arról, hogy ki lesz a bizottsági előadó ebben a kérdésben. Ha lehet, önkéntes jelentkezőt kérek, aki előadja a parlamentben december tájékán. Mikor lesz? *(Soltész Miklós: Ha minden igaz, 2-án!)* Az államtitkár úr azt mondja, hogy december 2-án lesz ez az Országgyűlésben. Az milyen nap? *(Dr. Vas Imre: Hétfő!)* Jelentkezett bizottsági előadóként Vas Imre alelnök úr.

Kérdezem, hogy kíván-e az ellenzék kisebbségi véleményről nyilatkozni, vagy a vitában elmondják, amit akarnak. *(Dr. Staudt Gábor: Majd a vitában!)* Nincs. Tehát Vas Imre lesz a bizottsági előadó.

Nagyon szépen köszönöm az államtitkár úrnak és a munkatársaknak a megjelenést. Köszönöm a beszámoló előterjesztését. *(Soltész Miklós: Köszönjük, elnök úr, további jó munkát!)*

Tisztelt Bizottság! Arról szeretném a tisztelt bizottságot tájékoztatni, hogy amikor a mai napirendet megalkottuk és egyeztettük, személyesen tárgyaltam a Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnök asszonyával és ennek a tárgyalásnak az lett az eredménye, abban állapodtam meg vele, hogy 10 órára fognak érkezni. Tehát nincsenek késésben, de addig van időnk. *(Dr. Répássy Róbert: Cseréljük!)* Úgyhogy az a javaslatom, hogy először az ötödik napirendi pontunkat, a polgári perrendtartásról szóló törvény módosításával kapcsolatos 6980. számú törvényjavaslat részletes vitáját tárgyalja le a bizottság. Amennyiben a bizottság ezt a napirend-módosítást elfogadja, kérem, kézfelemeléssel szavazzanak! *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság 10 igen szavazattal elfogadta. Egy tartózkodás? Apáti képviselő urat kérdezem! *(Apáti István: Nem! Támogatom!)* Akkor egyhangúlag elfogadtuk.

Tisztelettel köszöntöm az Igazságügyi Minisztérium részéről dr. Völner Pál államtitkár urat.

**A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, valamint egyéb eljárásjogi és igazságügyi törvények módosításáról szóló T/6980. számú törvényjavaslat
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)**

Tisztelt Bizottság! Arról kell tájékoztatnom a bizottságot, hogy módosító indítvány ugyan nem érkezett, de az Igazságügyi Minisztérium részéről érkezett két indítvány, tehát a tevékenységünknek két része van.

Elsőként arról kell döntenie a bizottságnak, hogy az eredeti, T/6980. számú törvényjavaslat megfelel-e a határozati házsabály 44. és 45. §-ában írtaknak. Először megkérdezem az államtitkár urat, hogy neki ezzel kapcsolatban mi a véleménye.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Megfelel.

ELNÖK: Köszönöm, a kormány szerint megfelel. Kérdezem a bizottságot, kíván-e valaki hozzászólni. *(Nincs jelentkező.)* Ilyet nem látok. Akkor kérdezem a bizottságot, ki támogatja azt az indítványt, mely szerint a T/6980. számú törvényjavaslat megfelel a határozati házsabály előírásainak. *(Szavazás.)* Ez 8 igen. Ki az, aki szerint nem felel meg? *(Szavazás.)* Ilyet nem látok. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság 3 tartózkodás mellett úgy döntött, hogy a törvényjavaslat megfelel a házsabályi előírásoknak.

Mint említettem, az Igazságügyi Minisztérium előterjesztett egy 17 pontból álló módosító indítványt, amely mindannyiunknak ki lett osztva, illetve korábban ki is lett küldve. És van még egy az Igazságügyi Minisztérium részéről, amelyet szintén mindenki megkapott. Ez a javaslat azzal a megjegyzéssel szerepel, hogy az előterjesztő módosításának kezdeményezése az Országos Bírósági Hivatal javaslata alapján történt. Erről nem kérdezem az államtitkár urat, mert ha ők terjesztették elő, akkor nyilván támogatják.

Azt indítványozom, hogy ezt a tulajdonképpen 18 pontot lehetőség szerint egyben tárgyaljuk. Van-e ezzel szemben valakinek ügyrendi észrevétele? Staudt Gábor képviselő úrnak adok szót.

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm. Tárgyalhatjuk egyben, de a szavazáskor a 11-est szeretnénk külön venni. Köszönöm.

ELNÖK: Igenis, vettem ezt az indítványt, és teljes mértékben támogathatónak tartom. Kérdezem a bizottságot, ki kíván ehhez a 18 ponthoz hozzászólni. Staudt Gábor képviselő úrnak adok szót.

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. A 11. ponttal kapcsolatban a módosítás a fellebbezés lehetőségét szűkebbre szabja, mert az eredeti javaslatban a meghallgatást elrendelő végzésre vonatkozott, hogy azzal szemben nincs helye fellebbezésnek. Most az elutasító ellen sem lesz. Ezt szeretném megkérdezni, hogy mi ennek az oka. *(Jelzésre:)* Ez a 11. pont (3) bekezdés; erről beszélek. Miért kerül tehát ez megváltoztatásra? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem a bizottságot, kíván-e még valaki hozzászólni. *(Nincs jelentkező.)* Ilyet nem látok. Megkérem az államtitkár urat, szíveskedjen a kérdésre válaszolni.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm szépen. Az általános szabályok szerint a pervezető végzés ellen eddig sem volt fellebbezési lehetőség, itt csak pontosítása történt tulajdonképpen a Pp.-nek, és az OBH javaslatára vettük bele, hogy gyakorlatilag az elutasítás ellen is egyértelműen nincs fellebbezési lehetőség.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Répássy Róbert képviselő úrnak adok szót.

DR. RÉPÁSSY RÓBERT (Fidesz): Valójában nem is az államtitkár úrtól kérdezem, hanem mindannyiunktól, hátha tudja valaki. Itt a felet is vagy más perbeli személyt, valamint szakértőt is zárt célú távközlő hálózat útján lehet meghallgatni. Emlékezetem szerint ez a zárt célú távközlő hálózat akkor felel meg ennek a szabálynak, ha az ott ki van építve, van ott egy ilyen biztonságos videórendszer vagy valamilyen mód. Én nem tudom, hogy ami ide le van írva, ez reális-e, tehát például egy szakértőt hogyan fognak tudni meghallgatni. Azt nyilván értem, hogy ha mondjuk, az egyik bíróság tárgyalja az ügyet, és egy más bíróság területén illetékes szakértő bemegy a bíróságra, és ott a zárt célú rendszeren meghallgatják - de egyébként hogyan néz ez ki fizikailag? Ezt hogyan kell elképzelni? Ezért mondom, nem feltétlenül az államtitkár urat kérdezem, mert én is kíváncsi vagyok arra, hogy hogyan fog ez történni. Nekem színes a fantáziám, de gondolom, ez akkor nem egy Skype vagy telefonos berendezés *(Dr. Staudt Gábor: Vagy de.)*, hanem valami egészen más. Akkor meg nem tudom, mennyiben fogja egyszerűsíteni, gyorsítani az eljárást, ha mindenkinek be kell fáradnia egy olyan szobába, ahol egyébként őt egy kamera fölveszi, és ott fogják egy másik szobában ezt a kameraképet megnézni.

ELNÖK: Megadom a szót az államtitkár úrnak.

DR. VÖLNER PÁL államtitkár (Igazságügyi Minisztérium): Köszönöm. Olyan technikai feltételeket kell biztosítani, hogy a zárt célú közvetítés másik oldalán ugyanúgy minden körülmény és feltétel látható legyen, mint ahogy ugyanabban a teremben történne a meghallgatás. Tehát hogy mely személyek tartózkodnak bent, kizárva azt a lehetőséget, hogy bárki a meghallgatott személyt a bíróság úgymond látása nélkül bármilyen értelemben befolyásolja vagy irányítsa. Ez nyilván technikai kérdés.

ELNÖK: Répássy képviselő úr?

DR. RÉPÁSSY RÓBERT (Fidesz): Szóval, csak azt az aggályomat szeretném itt megfogalmazni közös mindannyiunk számára, hogy még a büntetőeljárásban értem a helyzetet, hiszen ott a fogva lévő terheltet beviszik egy olyan előállító szobába, ahol ezek rendelkezésre állnak. De hogy mondjuk, a szakértőt, meg a polgári per más személyét hogyan fogják odavonszolni ezekbe a szobákba, ahol van ilyen kamera, és hogy egyébként ez mitől gyorsítaná az eljárást, ebben én nem vagyok teljesen meggyőződve. Szerintem ugyanolyan nehéz egy ilyen szobát találni, mondjuk, egy megyében, és onnan közvetíteni az ő vallomását, ugyanolyan nehézségekbe ütközik; például csak egy ilyen szoba van, és akkor azt be kell osztani, gondolom, hogy meghallgassák. Ez abban az esetben értelmes, hogy ha mondjuk, földrajzilag nagy távolságból kell meghallgatni; egyébként más esetben szerintem olyan nagyon nem fogja ez gyorsítani az eljárást. De mondom, csak a saját okulásunkra mondtam ezt, hogy egyszer majd térjünk vissza erre a problémára.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem a bizottságot, további észrevétel van-e. *(Nincs jelentkező.)* Kérdezem az államtitkár urat. *(Jelzésre:)* Nem kíván szólni.

Elhangzott tehát egy ügyrendi javaslat, mely szerint a 17 pontos, minisztérium által előterjesztett indítványt, illetve az önálló egy pontot egyben tárgyaljuk, és ebből vegyük ki a 11. pontot a szavazásnál. Ezt Staudt Gábor fenntartja? *(Dr. Staudt Gábor: Fenntartom.)* Fenntartja.

Kérdezem a bizottságot, hogy a 11. pont kivételével előterjeszti-e azokat a módosító indítványokat, amelyeket az Igazságügyi Minisztérium terjesztett elő, és önök megkapták. Aki ezt támogatja, kérem, kézfelemeléssel szavazzon! *(Szavazás.)* Ez 10 igen. Ki van ellene? *(Szavazás.)* Ilyet nem látok. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 1 tartózkodás mellett a bizottság előterjeszti ezeket az indítványokat.

Önálló döntés következik tehát a 11. pontról. Ezzel kapcsolatban kérdezem a bizottságot, ki támogatja a 11. pont előterjesztését. Aki ezt támogatja, kérem, kézfelemeléssel szavazzon! *(Szavazás.)* Ez 8 igen. Ki van ellene? *(Szavazás.)* Ez 2 nem. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 1 tartózkodás mellett a bizottság ezt is előterjeszti.

Tehát akkor előterjeszti a bizottság azt a 18 módosító indítványt, amelyet az előterjesztőtől kapott. Tisztelt Bizottság! A részletes vitát ezzel lezárom és ezt a napirendi pontot is befejeztük. Nagyon szépen köszönöm az államtitkár úrnak a megjelenést.

**A Nemzeti Emlékezet Bizottságának 2014. évi tevékenységéről szóló B/4325. számú beszámoló
(A beszámoló megvitatása a HHSZ 85. § (2) bekezdése alapján, és lehetőség szerint határozathozatal)**

Köszöntöm a bizottsági ülésre megérkező Nemzeti Emlékezet Bizottsága elnök asszonyát. Visszatérnénk az eredeti napirendhez és a második napirendi pont következik. Tisztelt Elnök Asszony! A bizottság abban a helyzetben van, hogy az ön beszámolójáról önállóan kell döntenie és nem terjesztjük fel az Országgyűlésnek, tehát a végső döntés van a bizottság kezében. Ezen tájékoztatás után köszöntöm az elnök asszonyt még egyszer és megadom a szót, ha kívánja kiegészíteni az írásban előterjesztett beszámolóját.

Földváryné Kiss Réka szóbeli kiegészítése

FÖLDVÁRYNÉ KISS RÉKA elnök (Nemzeti Emlékezet Bizottsága): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Jelenlévők! A Nemzeti Emlékezet Bizottságáról szóló törvény értelmében a bizottság elnöke a testület munkájáról évente beszámol az Országgyűlésnek. Köszönöm a lehetőséget, hogy most a NEB elnökeként beszámolhatok az első évi eredményeinkről néhány nappal nemzeti gyásznappunk, november 4-e után a Nagy Imre miniszterelnökről elnevezett teremben, aki mártírhalálával sorsközösséget vállalt a magyar szabadságért és a nemzeti függetlenségért életüket áldozó, ártatlanul és törvénytelenül kivégzett valamennyi áldozattal. Ráadásul a mai dátum, november 9-e szintén fontos a kommunista diktatúrák elleni küzdelem történetében, hiszen 26 évvel ezelőtt, éppen ezen a napon döntötték le a berlini falat. Engedjék meg tehát, hogy a kommunista diktatúrával kapcsolatos állami emlékezet megőrzésének szándékával létrehozott Nemzeti Emlékezet Bizottsága megalakítása utáni első évének tevékenységéről röviden beszámoljak önöknek.

Először röviden kitérnék a jogszabályi és szervezeti működési kereteinkre, ezt követően ismertetem a legfontosabb törvényben rögzített feladatainkat, majd pedig az első évben elvégzett munkánkat, amely értelemszerűen a beszámoló gerincét adja.

A Nemzeti Emlékezet Bizottságát Magyarország Alaptörvényében foglalt felhatalmazás, valamint a 2013. évi CCXLI. törvény alapján hozta létre az Országgyűlés. A NEB a kommunista diktatúrával kapcsolatos állami emlékezet megőrzésével, valamint a diktatúra hatalmi működésének feltárásával foglalkozó testület. A bizottság jogállását és hatáskörét az Alaptörvény és e törvény határozza meg. A testület az elnökből, elnökhelyettesből, választott és megbízott tagokból áll. Öttagú a bizottságunk, amely történészekből áll. A parlamenti eskütételt követően 2014 februárjában kezdtük meg a munkánkat. A testület minden más szervezettől függetlenül önállóan végzi munkáját. Tevékenységét hivatal segíti, amely biztosítja a működéshez szükséges technikai és személyi feltételeket. *(Apáti István kimegy a teremből.)*

Az Alaptörvény, valamint a NEB-ről szóló törvény által megszabott keretek nagyon sokrétű és összetett feladatrendszer határoznak meg testületünk számára. Az Alaptörvény szerint a testület legfontosabb feladata a kommunista diktatúra hatalmi működésének, legfontosabb szervezeteinek és káderpolitikájának rendszerszintű feltárása, a diktatúra emlékezetének megőrzése, a közgondolkodás formálása. Tehát a feladatok ellátása érdekében a bizottság és az azt segítő hivatal tudományos kutatást folytat, írásos dokumentumokat tár fel, még élő tanúk emlékét rögzíti, a feltárt adatok felhasználásával széles körű ismeretterjesztő tevékenységet folytatunk, a nyilvánosság számára elérhető digitális tudásközpont megalapozását kezdtük meg. A bizottság kutatásai alapján a büntetőjogilag felelősnek tartott személyekkel szemben büntetőeljárás lefolytatását kezdeményezheti a legfőbb ügyésznél, illetve a bizottság jogosult arra, hogy a feladat- és hatásköréhez tartozó minősített adatokat megismerje, továbbá azok minősítésének felülvizsgálata érdekében javaslatot tegyen az arra jogosult szerveknek. 2014-ben a NEB jogelőd nélkül, önállóan és minden más szervtől függetlenül kezdte meg a működését, ebből fakadóan egyszerre kellett megteremteni a működés háttérfeltételeit, áttekinteni a korábban létrejött tudományos műhelyek, intézmények, múlt- és iratfeltáró bizottságok eddigi eredményeit, valamint megszervezni és beindítani a kutatási programokat. Ennek részeként felállítottuk az alapoktól kezdve a munkaszervezetül szolgáló hivatalt, tematikus munkacsoportokat hoztunk létre, elindítottuk az első kutatásokat, közzétettük az első kutatási eredményeket és eredményesen kezdtük meg a kapcsolataink kiépítését a hazai és

külföldi partnerintézményekkel. Több közös kutatási programot is indítottunk jelentős szakmai műhelyekkel.

A törvényi rendelkezés szerint megalapozva a tudományos tevékenységet szakértői munkacsoportokat hoztunk létre, amelyek azóta is eredményesen működnek. Ezek tagjai a bizottság hivatalának főállású kutatói, mintegy 15 főről van szó és emellett folyamatosan mintegy 50 külső történész, levéltáros, jogtörténész szakértő segíti a munkánkat. A munkacsoportok kutatási témáiként egy-egy bizottsági tag vezetése alatt állnak, akik önállóan vezetik és felelnek az ott folyó szakmai munkáért. Ezek a munkacsoportok hiánypótló alap kutatásokat kezdtek meg, amelyek a pártállam működésének, legfontosabb szerveinek és nomenklatúrájának feltérképezését célozzák az ország működésének legfontosabb területein, így a belügy és állambiztonság, igazságszolgáltatás, külügy, gazdaság, kultúra és a hadsereg irányításának területét vizsgáljuk a legjelentősebb intézmények történetén keresztül. A pártirányítás és pártellenőrzés korszakokon belül változó formális és informális rejtett technikáit vizsgáljuk, azt, hogy mikor milyen testületek és mely személyi körök tartoztak az államszocializmus hatalmi elitjébe és nem utolsósorban a forrásadottságokhoz mértén és lehetőségekhez képest megkezdődött az iratfeltárás és az együttműködés annak a kérdésnek a kutatása végett is, hogy a Szovjetunió akaratérvényesítése milyen eszközökön és módszereken keresztül történhetett meg.

Hogy ezekre a kérdésekre összefüggéseiben tudjunk válaszolni, először fel kellett tudni vázolni az adott testületek szervezeti, működési struktúráját, látni, hogy az egyes vezetők hol helyezkednek el, melyek az alá-, fölérendeltségi viszonyok, milyen formális és informális irányítási jogkörök jellemezték az adott testületeket. A bizottság számára az első esztendő egyik legfontosabb szakmai célkitűzése volt, hogy a társintézményekkel, különböző szakmai műhelyekkel, kutatóintézetekkel, egyetemekkel, közgyűjteményekkel elmélyült szakmai tudományos kapcsolatot építhessünk ki. Engedjék meg, hogy erre néhány példát megemlítsék. Mindenekelőtt együttműködési megállapodást kötöttünk az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárával a még hiányzó állambiztonsági vezetők karrierútjának feltárása, életrajzainak elkészítése érdekében. A munka első eredményei már olvashatók a honlapunkon. Együtt dolgozunk a Budapesti Fővárosi Levéltárral folytatva a fővárosi kerületi párt- és tanácsi vezetők körének feltérképezését, a tisztségviselői kör minél teljesebb összegyűjtését. Együttműködésünk eredményeképpen ez a munka is felgyorsult, a BFL honlapján most már 7700 fő adatai olvashatók.

Közös szakmai program kidolgozásába kezdtünk többek között a Magyar Nemzeti Levéltárral a központi és megyei párttestületek működésének kutatására. Ez a program különösen a területi és helyi pártelit és pártapparátus tekintetében hiánypótló. Az elmúlt 25 évben ilyen átfogó, rendszerezett feltárára még nem került sor. A pártállami struktúrák feltárása mellett újszerű közös alap kutatások indultak. Példaként említeném a vidéki Magyarország életében a kommunista hatalomátvétel során történt gyökeres változások átfogó vizsgálatát, melyet a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpontjával kezdtünk meg közösen. E kutatómunka első fázisaként a szovjet megszállás kezdetének 70. évfordulójához kapcsolódóan mintegy 20 kutatóval egy országos intézményközi kutatás indult a szovjetizálás vidéki folyamatainak és társadalmi hatásainak feltárására. Ez máig a történetírásunk nagy adósságai közé tartozik. Arra kerestük a választ, hogy miként szerezte meg a Magyar Kommunista Párt országszerte a kulcspozíciókat a közigazgatásban, a rendvédelemben, a jogszolgáltatásban, miként történt a tulajdonviszonyok átrendezése, hogyan zajlott le helyben az elitcsere és ezeket milyen egyéni és közösségi traumát kísérték.

Bár a tárgyéven kívülre tartozik, de ennek a kutatásnak az első eredményeit most idén, 2015 szeptemberében a Magyar Tudományos Akadémia székházában egy nagyszabású konferencia keretében mutattuk be. Remélhetőleg egy olyan kiadvány lesz ez alapján, amely mind a felsőoktatásban, mind pedig a szélesebb szakmai és érdeklődő közvélemény számára haszonnal lesz forgatható, és önálló honlapon is meg fogjuk tudni mutatni az eredményeket.

Ugyancsak kiemelten fontosnak tartjuk az '56-os forradalom és szabadságharc történetének eddig még föltáratlan területeit, illetve csupán részlegesen ismert kérdésköreit vizsgáló, több intézmény részvételével megkezdett átfogó kutatásunkat, így a Kúria, a Legfőbb Ügyészség és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága 2014 végén szerteágazó tényfeltáró programot indított meg. Ebben több intézmény vesz részt. A kiterjedt kutatási program három egymással összefüggő témakört ölel fel: áttekinti az '56-ot követő büntetőpereket, bemutatja a forradalom résztvevőit és a megtorlás végrehajtóit. S ennek keretében szeretnénk elkészíteni egy lehetőség szerint minél teljesebb perkatasztert a Kádár-korszak '56 utáni országos, szisztematikus, rendszerezett föltárásával, a büntetőperek föltárásával. Ez az adatbázis egyrészt kiindulópontja lehet perek összehasonlító vizsgálatának, másrészt alapvető forrásbázis mind az áldozatok életútjának, mind pedig a megtorlásban részt vevők személyi körének föltárásához. Az első eredményeket szintén egy nagyszabású konferencia keretében mutattuk be a Kúria épületében az elmúlt hónapban.

Szakmai kapcsolataink kiterjedtségét bizonyítja az első esztendő kiemelkedő tudományos rendezvénye, az Ideiglenes Nemzetgyűlés megalakulásának 70. évfordulójához kapcsolódó, „Remény és realitás” című, a Parlament épületében megrendezett konferencia, mely egyszerre mutatta be a demokratikus remények kisiklását, valamint a szovjet megszállás hozta realitást, annak minden egyéni és kollektív traumájával együtt, s mutatta be azt, hogy a német megszállást követően rövidesen hogyan rendezkedett be az országban egy újabb totális diktatúra. Itt 16 különböző műhely, határon túli előadókat is meghíva, tudta bemutatni ezt a problematikát.

Szintén a '45-ös évfordulóhoz kapcsolódóan kezdtük meg egy másik, kiemelten fontos, törvényben előírt feladatunk ellátását, mégpedig az online adatbázisok, digitális tudásközpontok létrehozását, melynek a XXI. században nyilvánvalóan különlegesen nagy jelentősége van. Az első tematikus honlapunk a '45-ös esztendő eseményeit és dilemmáit mutatja be, de a bizottság honlapján emellett létrehoztunk egy folyamatosan bővülő digitális Tudástárat, mely a diktatúra kettős, párt- és állami struktúrájával és vezetői körével kapcsolatos alapvető információkat teszi közzé. Az első év folyamán elkészült a „Pártvezetők” címet viselő összeállítás, mely a legfontosabb operatív vezető testületek, úgymint a politikai bizottság, titkárság, szervezőbizottság tagjainak, pontosabban 113 tagjának fényképes életrajzát foglalja össze, minden eddiginél teljesebben mutatja be a pártállam legmagasabb döntéshozó testületeiben helyet kapott politikusok életpályáját. Szintén elkészült és feltöltésre került az MSZMP KB '56-62 közötti tagjainak életrajza; nyilvánvalóan ennek a testületnek a jelentősége vitán felül áll. Ez az előbbiekhöz képest további 64 fő életrajzát adja közzé.

Az állami oldalról tekintve a pártállami struktúrát, megkezdtük a Belügyminisztérium működésének föltárását, amely a pártállam egyik, nyilvánvalóan legfontosabb intézménye volt. A működés megértését segítő, 23 részletes, áttekintő ábrával segítjük a nagyközönség történeti megértését. Itt pedig már szintén a vezetői állomány személyi adatbázisát is igyekszünk minél gazdagabban bemutatni, illetve egy hamarosan megjelenő kiadvány segítségével értelmezni.

Hasonlóan fontos összeállítás a honlapunkon a politikai rendőrség '56-62 közötti hivatásos állományának bemutatása. Mind a felépítést, mind pedig a vezető tisztségviselőket, mintegy 320 főt tettünk így közzé, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárával együttműködve. Ez tulajdonképpen az '56-os évfordulóhoz kapcsolódóan nagyon fontos, hiszen arról van szó, hogy a politikai nyomozó főosztály, amely kulcsszerepet játszott a megtorlásokban, ennek a vezetői állománya és legfontosabb karrierpályája a nagyközönség számára megismerhető.

A diktatúra működését mélyebben magyarázó igénnyel bemutató új kutatási eredmények közzétételére önálló kiadványsorozatot indítottunk. A NEB Könyvtár sorozatában az első év kutatásaihoz kapcsolódóan már öt kötet jelent meg, és számos további kézirat vár kiadásra. Itt olyan kulcskérdéseket vizsgálunk, mint például a kommunista hatalom és a tömegkommunikáció kérdései, hogy a korai Kádár-rendszerben hogyan alakult a tájékoztatáspolitikai, vagy éppen a KGB fedőszervezeteként is működő Nemzetközi Újságíró Szövetség és annak magyarországi működése miként tárható fel az iratanyagból, vagy pedig éppen „A kommunista mozgalom titkos pénzei” beszédes címet viselő kiadványunk a magyar állampárt és a kommunista pártok közötti gazdasági-pénzügyi együttműködéseknek a forrásokból feltárható kérdéskörét vizsgálja.

A tudományos kutatás mellett a NEB tevékenységének törvényi felhatalmazásból eredő további fontos területe az 1990 előtt keletkezett, jelenleg még minősített iratok felmérése és azok vizsgálata. A munka ezen a téren is megkezdődött. Első lépésként 2014-ben a bizottság együttműködési megállapodást kötött a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálattal, a korábbi iratátadások után is a KNBSZ kezelésében maradt releváns, minősített adatokat tartalmazó iratanyagok áttekintésére. Itt az infrastrukturális és a személyi feltételek megteremtését követően megkezdődött az iratok felülvizsgálata. Ez kronológiailag bontott ütemezésben zajlik, és az első ütem eredményeként a közeljövőben meg tudjuk tenni javaslatunkat az 1960-as évek végéig terjedő iratanyaggal kapcsolatos minősítések felülvizsgálatának tekintetében.

A bizottság, hasonlóan az előbbihez, nagyon fontosnak tartja a vonatkozó időszakokra vonatkozó nem minősített, ugyanakkor a levéltáraknak még át nem adott dokumentumok levéltári kezelésbe vételét. Itt 2014-ben eredményesen közvetítettünk például Budapest Főváros Levéltára és a Budapesti Fegyház és Börtön között, annak érdekében, hogy az összetartozó archív irategyüttesek teljes egészében a levéltár őrzésébe kerülhessenek.

Széles körű múltfeltáró, iratfeltáró és publikációs tevékenységek mellett a bizottságnak jogalkotási javaslattételre is van lehetősége. Ezzel a felhatalmazással akkor éltünk, amikor a bizottság 2014 szeptemberében meghívást kapott a kommunista rendszer üldözöttjei nyugdíjügyével foglalkozó munkacsoportba, és itt egy öt darabból álló komplex javaslatcsomagot tettünk le az asztalra. Itt szeretném jelezni, hogy a bizottság megalakulása óta folyamatosan emelkedő számú állampolgári megkeresést kap, amit az irántunk megnyilvánuló bizalom jeleként értelmezzünk.

Az utolsó rövid fejezetben arra szeretnék kitérni, hogy a NEB munkájának egy másik kulcsfontosságú területe a nemzetközi kapcsolatrendszer kiépítése, hiszen tudjuk azt, hogy a közép-kelet-európai kommunista diktatúrák a sajátosságok mellett is ugyanannak a szovjet típusú uralmi rendszernek a különböző megjelenési formái voltak. Éppen ezért a NEB nagyon fontosnak tarja, hogy közös nemzetközi kutatási programokban vehessen részt, ezzel is szeretnénk hozzájárulni Magyarország '45 utáni történelmének árnyaltabb, pontosabb nemzetközi megismertetéséhez. Itt azt emelném ki, hogy a bizottság felvette a kapcsolatot és eredményes szakmai együttműködés indult meg a lengyel Nemzeti Emlékezet Intézetével, a cseh Totális

Rezsimek Tanulmányozásának Intézetével, a román IICCMER-rel, illetve két olyan széles körű ernyőszervezetnek lettünk a tagjai, amelyek mindketten európai, illetve nemzetközi szinten vizsgálják a kommunista diktatúra működését: ilyen az Európai Emlékezet és Lelkiismeret Platformja, amellyel együtt, szintén a tárgyévén kívül esik, de 2015-ben itt a Parlamentben tudtunk egy kétnapos nemzetközi konferenciát szervezni a vasfüggöny politikai és társadalmi következményeiről; illetve hasonlóképpen ígéretes együttműködés kezdődött az Európai Emlékezet és Szolidaritás Hálózatával, amelynek 2015 óta az emberi erőforrások minisztere felkérésére én látom el a szervezettel kapcsolatos koordinátori feladatait, ami a 2016-os év miatt fontos, ugyanis a szervezet itt fogja tartani háromnapos nemzetközi, mintegy 300 fős szimpóziumát, amelynek a megszervezésében a NEB is most már feladatot kapott. Együttműködünk a szlovákiai, felvidéki Fórum Kisebbségkutató Intézettel, illetve a moszkvai Magyar Levéltári Intézettel, amely nyilvánvalóan új dokumentumok feltárására és közzétételére irányul.

Tisztelt Bizottság! Bízom benne, hogy e rövid beszámoló kapcsán sikerült önöket is meggyőznöm arról, hogy a NEB működése fontos közérdek, és jómagam is hiszem, hogy nemzeti érdek a diktatúra minél alaposabb megismerése és megismertetése. A NEB azon dolgozik, hogy a közelmúltunk történetéről való közös tudásunk még jobban részévé váljon a hazai és európai emlékezetnek. Az első év feladata az intézmény megszervezése, a kutatási programok felállítása volt, és bízom benne, hogy az első eredmények is ebben a munkában segítenek minket. Köszönöm, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! A mostani vitára is javaslom azt a két fordulót, hogy először tegyük fel a kérdéseket az elnök asszonynak, és a kérdések után, mivel a bizottság önállóan dönt, tehát nem felterjeszti, hanem elfogadja, vagy korrigálja a beszámolót, lesz az érdemi hozzászólások köre. Kérdezem, hogy kinek van kérdése az elnök asszonyhoz. *(Dr. Répássy Róbert és dr. Staudt Gábor jelentkeznek.)* Répássy Róbert, utána Staudt Gábor képviselő úrnak adok szót.

Kérdések, válaszok

DR. RÉPÁSSY RÓBERT (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Bizottság! Egyetlen kérdésem lenne, bár véleményt is szeretnék mondani, de azt majd a következő körben. Elolvassa a beszámolóban különösen azokat a részeit, amelyek a különböző forráskutatásokkal foglalkoznak, és amelyek, ha jól látom, óriási mennyiségű iratok feldolgozásával kapcsolatosak, az merül fel bennem, hogy mi a tapasztalatuk az együttműködést illetően. Van-e olyan terület, ahonnan nem tudják a forrásokat megszerezni, vagy nem zökkenőmentes az együttműködés? Háttha tud az Igazságügyi bizottság segíteni ebben, ha van ilyen terület. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Staudt Gábor képviselő úrnak adok szót.

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm, elnök úr. Ha már a kérdéseknél vagyunk, kicsit nehéz lesz úgy feltennem ezeket, hogy nyilván a felvezető részt a következőben kell megtennem, de a konkrét kérdéseket elmondanám most.

Egyrészt hány büntető feljelentés kezdeményezésére került sor a Nemzeti Emlékezet Bizottsága által? Mikor fogjuk a neveket megtudni, hogy kik működtették a diktatúrát, a konkrét felelősök megnevezése mikor kezdődik meg?

A 118. oldaltól kezdődően van egy felsorolás a hivatal munkatársainak publikációiról és tudományos tevékenységéről. Azt szeretném kérdezni, hogy ezek

csak a munkaidőn kívüli tevékenységre vonatkoznak-e, vagy az itt felsorolt tanulmányokhoz esetleg a Nemzeti Emlékezet Bizottsága nyújtott bármilyen támogatást, munkaidőben is végezhetnék-e ezeket. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Vas Imre alelnök úrnak adok szót.

DR. VAS IMRE (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Arról érdeklődnék, mert az elnök asszony mondta, hogy állampolgárok különböző kérdéseikkel keresik meg, hogy ezeknek a jellege milyen, milyen tárgykörűek a kérdések. Nyilván nem személy szerint, hanem tárgykörre vonatkozóan milyen kérdéseket kaptak, illetve mennyiben tudták ezekre vonatkozóan a felvilágosítást megadni, vagy esetleg később majd mikor tudnak a különböző levelekre válaszolni? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem a bizottság tagjait, hogy van-e további kérdés. *(Senki sem jelentkezik.)* Ilyet nem látok. Megkérem az elnök asszonyt, hogy szíveskedjen válaszolni a feltett kérdésekre.

FÖLDVÁRYNÉ KISS RÉKA elnök (Nemzeti Emlékezet Bizottsága): Nagyon szépen köszönöm a képviselő urak kérdéseit.

Répássy képviselő úr kérdése a forráskutatások és az együttműködések lehetőségére vonatkozott. Az elmúlt egy év valóban nagyon intenzív szakmai együttműködés kiépítését kellett hogy célozza. Vannak nyilvános közlevéltárak, amelyeknek szinte mindegyikével sikerült nagyon jó szakmai együttműködést kialakítanunk tekintettel arra, hogy vannak közös kutatások, amikor együttesen tárjuk fel az iratokat, illetve vannak olyan kutatások, amelyek kifejezetten a NEB keretében folynak. Általánosságban azt tudom mondani, hogy támogatják, segítik a kutatást. Tekintettel arra, hogy minden levéltár is - hogy mondjam - a költségvetési bevételeiből él és meg is van szabva, hogy a költségvetésüknek hány százalékát kell bevételekből megszerezniük, ezek fénymásolatok, levéltári kutatójegyek stb., nyilvánvalóan minden levéltárral egyedi megállapodást kellett kötni annak érdekében, hogy rögzítsük, hiszen itt tetemes iratmennyiségről van szó, hogy ezeknek a feltárása, fénymásolása hogyan oszlik meg a költségek között. Itt alapvetően költségvetési, pénzügyi kérdésekről van szó. De azt hiszem, hogy ezt is tulajdonképpen minden jelentős közgyűjteménnyel sikerült megoldanunk.

Egy másik terület azoknak az iratoknak a köre, amelyek nem minősítettek, de még nincsenek közgyűjteményben. Ahogy említettem, ilyenek a büntetés-végrehajtás iratai, és ez kulcsfontosságú kérdés, különösen az '56-ot követő időszak megtorlására vonatkozóan. Magyarul arról van szó, hogy az '56-os perekben elítéltek büntetőügyi iratait hogyan lehet kutatni és hozzáférhetővé tenni. A Fővárosi Levéltár jelezte számunkra, hogy van fennakadás. Ebben egy nagyon fontos egyeztető munka volt a Belügyminisztériummal, de, azt hiszem, sikerült a büntetés-végrehajtás és a levéltár között egy nagyon jó, most már gördülékeny megoldást találni. Szintén az '56-os kutatások kapcsán a Kúria és a Legfőbb Ügyészség irattárába is kutatási engedélyt kaptunk. Tehát azt gondolom, hogy itt is viszonylag gördülékeny az együttműködés. Van egy harmadik terület, amely a minősített iratok feltárására vonatkozik. 2014-ben a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálattal kezdtük meg az együttműködést, amelynek az első eredményei remélhetőleg most már a nyilvánosság számára is utolérhetőek lesznek. A másik terület, ami azért a 2015-ös évet jelenti elsősorban, a Belügyminisztérium és az Alkotmányvédelmi Hivatal kezelésében lévő minősített iratok feltárására vonatkozik. Itt is meg kellett teremteni azt a személyi és

infrastrukturális feltételrendszert, amely lehetővé tette az iratok kutatásának, tudományos feltárásának megkezdését. De azt mondhatom, hogy itt is sikerült megtalálni azt a formát, amelyben jelen pillanatban a kutatás megindulhatott és zajlik. Nagyon bízunk benne, hogy különösen az '56-os évforduló kapcsán sikerült valamiféle áttörést elérni a határon túli, tehát már külföldi partnerintézmények, levéltárak iratanyagához való hozzáférésben is. Ez a legnehezebb terület. Itt az egykori szovjet blokk országainak irataira és levéltári kutatáshatóságára gondolok, ahol nagyon különbözőek a lehetőségek. Azt mondhatom az első év tapasztalatai alapján, hogy magyarországi viszonylatban hozzáférhetünk azokhoz a levéltári, illetve irattári forrásokhoz, amelyek a kutatásainkhoz szükségesek. *(Apáti István visszajön a terembe.)*

Staudt Gábor képviselő úr kérdésére azt szeretném válaszolni, hogy a Nemzeti Emlékezet Bizottságának feladata a tudományos kutatás, és amennyiben olyan adatokat talál, amelyek büntetőjogi következményeket vonnak maguk után, ezt az ügyészségnek jelzi. Tehát van egy szignalizációs feladata a bizottságnak. Megindultak a kutatások, különösen az '56-os megtorlásokkal kapcsolatos rendszerezett kutatásra szeretném felhívni a figyelmet. Ugyanakkor nyilvánvalóan figyelemmel kísérjük a most folyó büntetőügyeket is. Folyamatosan egy alapvető és nagy kérdés, hogy a diktatúra által ránk hagyományozott iratanyag adatait, amelyek történeti következtetések levonására feltétlenül alkalmasak, a büntetőjog nyelvére hogyan lehet lefordítani. Ilyen szempontból a most folyó eljárások is nagyon fontos tanulsággal fognak szolgálni a bizottság számára. Ne felejtsük el, hogy itt azért egy olyan diktatúráról van szó, amely nagyon sok mindent nem foglalt írásba. A kézi vezérlés és a telefonok rendszeréről van szó. Ez egy nagyon fontos kérdés, hogy hogyan lehet a történeti forrásokból történeti értelmezés útján politikai, történeti, büntetőjogi felelősséget levonni. A most folyó büntetőjogi eljárás ilyen szempontból a NEB számára is fontos következtetésekkel fog járni.

Nevek. A beszámolóban említettem, hogy megkezdődött a diktatúra, a pártállami rendszer párt- és állami vezetői nomenklatúrájának a feltárása. Amennyiben ezeknek a személyeknek az életrajzára kíváncsi, javasolom, hogy keresse fel a honlapunkat és a Tudástár menüpontot.

Ahogy említettem, a legfontosabb pártállami pártvezetők, a legfontosabb döntéshozó testületek, operatív testületek vezetőinek életrajza ott utolérhető. A mai tudásunk alapján, amennyire lehet ezt mondani, a legfrissebb kutatási eredményeket igyekeztünk közzétenni. Megkezdődött a Belügyminisztérium szervezeti történetének és részben már a személyi állományának a feltárása. Olvasható a honlapunkon az állambiztonsági vezetők azon szakaszának bemutatása, amelyet eddig a tudományos kutatás még nem tudott a nyilvánosság számára bemutatni; itt az '56-62 közötti időszokról van szó, ez több mint 300 nevet érint. A nevek és a szervezeti-működési rendben betöltött helyük már utolérhető, és reményeim szerint a következő időszakban egy rövid karrierpálya is bemutatható lesz. De itt azért azt szeretném jelezni, hogy minden ilyen személyi adattárat nagyon komoly tudományos kutatásnak kell megalapozni. Hogy értse, miről van itt szó: belügyminiszteri parancsokból kell kihámozni azokat az életutakat, amelyeknek utána az eredményét egy rövid életpályában olvashatja minden érdeklődő. Tehát egy nagyon szisztematikus és nagyon széles körű kutatói tevékenységnek az eredménye az, amit mi szeretnénk megjeleníteni. Minden tekintetében nagyon fontosnak tartom, hogy amit a bizottság megjelenít, az hiteles, pontos és történetileg megalapozott kutatásoknak az eredménye legyen.

A publikációs jegyzék. A bizottság hivatalában 15 főállású történész-kutató működik közre. Az itt közzétett publikációs jegyzék az ő tudományos kutatásuk

eredményeit mutatja be. Illetve ahogy említettem, mintegy 40-50 olyan kutatóval, levéltáros kollégával, történésszel működünk együtt, akik különböző más történeti műhelyekben, levéltárakban, közgyűjteményekben dolgoznak, és közös kutatási programok keretében segítik a mi munkánkat. Az ő kutatási eredményeik is részben már itt, részben a honlapunkon közzé vannak téve, olvashatók. És azt kell hogy mondjam, elértük a kapacitásaink határát, tehát ott vannak a kéziratok a bizottságnál, és meg kell teremteni most már a kiadási feltételeket, hogy ez minél gyorsabban és hatékonyabban mehessen, mert nagyon sok jó anyag van most már, ami elkészült.

Állampolgári megkeresések ügyében köszönöm a kérdést. Valóban, ahogyan a bizottság, én azt gondolom, főleg a sajtómegjelenéseken keresztül egyre nagyobb társadalmi ismertségnek örvend, egyre több megkeresést kapunk, főleg a kommunizmus áldozataitól, vagy olyan személyektől, akik az ő családtagjaik voltak, részben kárptólással összefüggő kérdésekben. Azt láttuk, hogy az elmúlt huszonöt évben nagyon sok minden történt a diktatúra áldozatainak kárptólása tekintetében, mégis vannak még olyan lefedetlen területek, ahol úgy látszik, hogy segítségre van szükség. A nyugdíjkorrekciós javaslataink pontosan ezeket a területeket próbálják meg lefedni. Ezek részben az állampolgári megkeresések és az abban tükrözött esettanulmányoknak a következtetéseképpen születtek meg.

Nagyon sok olyan személyes megkeresést kaptunk, amelynek során magániratokat, hagyatékokat, naplót és egyéb más visszaemlékezéseket kívánnak velünk megosztani. Ezt nagyon komoly bizalomnak érezzük a társadalom részéről. Több személyes élettörténetet volt alkalmunk rögzíteni. S ha már itt tartunk, különösen megtisztelő volt számunkra, hogy a Szorakész is a bizottságra bízta értékes irattárát. Tehát ilyen szempontból, azt gondolom, van egy társadalmi bizalom, amely egyre fokozódóan irányul a bizottság felé. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ezzel az első kört lezárom. Tisztelt Bizottság! Mint említettem, nem továbbküldjük és javasoljuk az elfogadást, hanem érdemi döntést kell hoznunk arról, hogy a bizottság a Nemzeti Emlékezet Bizottsága beszámolóját a 2014-es évről elfogadja-e vagy sem. Most ebben a témakörben kérem a hozzászólásokat.

Először megadom a szót Répássy Róbert képviselő úrnak.

Vélemények, reflexiók

DR. RÉPÁSSY RÓBERT (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Nemzeti Emlékezet Bizottsága! Tisztelt Képviselőtársaim! Ennek a bizottságnak a létrehozása meglehetősen viharos körülmények között született. (*Dr. Staudt Gábor: Lassú vihar volt.*) Az Alaptörvény negyedik módosítása iktatta az Alaptörvénybe az U) cikket, amely többek között a Magyar Szocialista Munkáspárt és jogelődjeinek el nem évülő felelősségét mondja ki, nem utolsósorban pedig a Magyar Szocialista Munkáspárt jogutódjainak a felelősségben való osztozását is kimondja. Ezért érthető, hogy a hazai és a nemzetközi baloldal ösztüzet zúdított az Alaptörvény negyedik módosítására, a Velencei Bizottságban és az Európai Parlamentben ezeket a mondatokat pellengérezték ki és szedték szét, mondjuk így. De a magyar Alaptörvény az egyetlen európai alaptörvény, amely a kommunista diktatúrát ilyen határozottan és ilyen kemény szavakkal elítéli, ezért nem volt véletlen a nemzetközi baloldal haragja ezzel kapcsolatban.

Ezeknek az antikommunista alaptörvényi rendelkezéseknek, mondhatnám úgy, az állami intézete, amely immáron az antikommunista történetírás letéteményese - én így mondhatom; a kutatók természetesen biztosan nem így mondanák, de én azt gondolom, nagy különbség van aközött, hogy valaki csak kutatói

érdeklődésből vagy pedig egy Alaptörvényben meghatározott feladatként, alkotmányos feladatként kutatja a kommunista diktatúrát és ennek a működését -, ez a bizottság, amelynek az a feladata, hogy állami garanciával és egyébként a függetlenség garanciájával kutassa ezeket az éveket, a kommunista diktatúra működését. Bizonyára emlékeznek rá, hogy a tagjait 9 évre választja az Országgyűlés, és nagyon sajátos módon 1972. február 14-e után született személyek közül választhatja ki, tehát még véletlen sem érintettek személyükben a kommunista diktatúra örökségével.

Mindezek az előzmények, hogy így mondjam, elég speciális képet rajzolnak ki a Nemzeti Emlékezet Bizottságáról. Nyilván a Nemzeti Emlékezet Bizottsága 9 évre megválasztott tagjainak az első évét kell értékelnünk, tehát a legesleges első évét, a kezdeteket. Azt kell mondanom, hogy a részemről megismert beszámoló és a Nemzeti Emlékezet Bizottságának az egyébként személyesen is megismert munkája reményt keltőek, és azt vetítik előre, hogy az az első ciklus, amelyet a bizottság tagjai 9 év alatt végre fognak hajtani, mindenképpen elégségesnek tűnik arra, hogy egy átfogó képet kapjon a magyar társadalom a kommunista diktatúra működéséről.

Sosem fogják önöket szeretni azok, akik a másik oldalon álltak, emiatt ne aggódjanak, holott nyilvánvalóan az intézet antikommunista jellege nem egy politikai meggyőződést jelent. Bár egyébként megjegyzem, hogy a diktatúrával szembeni meggyőződés vállalható egy demokráciában, sőt kifejezetten büszkének kell lenni arra, hogy valakinek az a politikai meggyőződése, hogy elutasítja a kommunista diktatúrát. Egyébként az általam megismert irányok, ahogyan önök a kutatási irányokat meghatározták, rendkívül ígéretesek; különösen az igazságügyi területet, a kommunizmusnak az igazságügyi területen végzett romboló munkáját bemutató kutatásra vagyok én személy szerint nagyon kíváncsi, és remélem, minél hamarabb az eredményeket is látjuk ebből a történetből. Illetve szerintem feltáratlan és nagyon keveset tudnak, főleg a helyben élő emberek nagyon keveset tudnak a kommunista diktatúra helyi működéséről, a pártszervezetek helyi működéséről. Ezekről mindenki még a mai napig is csak suttogva beszél, hogy X. Y. a megyei pártbizottság tagja volt, ilyen-olyan funkciója volt. Valójában, hogy úgy mondjam, a helyben szokásos módon ki kellene függeszteni ezeket a listákat és a helyben szokásos módon ki kellene hirdetni azt, hogy ki hova jutott az MSZMP megyei pártbizottságaiból.

Nagyon sok sikert kívánok a munkájukhoz és a magam részéről az első évben végzett munkát nagyon ígéretesnek tartom. Nem lehet önökön számon kérni semmi olyat, amit majd mindjárt az utánam szóló jobbikosok számon kérnek, hogy miért késlekedett az Országgyűlés a Nemzeti Emlékezet Bizottságának felállításával. (*Dr. Staudt Gábor: Rajtatok kérjük számon!*) Ha velünk akarnak vitatkozni a jobbikos képviselők, azt elfogadjuk, de a Nemzeti Emlékezet Bizottságának tagjai a megválasztásuk napjától végzik a tevékenységüket, ezért az ő munkájukat innentől kezdve kell értékelni és én ezt pozitívnak értékelem. Javaslom a képviselőtársaimnak is, hogy fogadják el a beszámolót.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Staudt Gábor képviselő úrnak adok szót.

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Elnök Asszony! Valóban Répássy Róbert képviselőtársam rátapintott a lényegre, mert a fő kritika a Fidesznek szól az egész történetben. Ezt felvezetőként mindenképpen el kell mondanom, ha már Répássy képviselőtársam is messziről indította a történetet, valószínűleg érezhette, hogy ezt meg fogjuk említeni.

Úgy gondoljuk, hogy a beszámoló és a Nemzeti Emlékezet Bizottságának tevékenysége illeszkedik abba a kormányzati elképzelésbe, amit mi viszont nem

tartunk jónak, vagy nem tartunk kellően hatékonyak. Még korábbra szeretnék visszamenni, mert fontos megemlíteni, hogy 25 évet vártunk arra, hogy bárki foglalkozzon valójában nemcsak az állambiztonsági múlttal, hanem azokkal az emberekkel is, akik ezt működtették. Mert lehet szép szlogeneket mondani, ezt a kormányzati kommunikációban megszokhattuk és magától Orbán Viktortól ered, elmondta többször az Országgyűlésben, hogy nem kell bolygatni a dolgokat, az intézményrendszerre kell fókuszálni. Kis túlzással, állítólag elhangzott a háttérben az is, hogy majd kihálnak ezek az emberek, akikről szó van és akkor az egész probléma megoldódik. Az a gond, hogy '90 után - és nem szeretnék részletesen belemenni, de azért ezt le kell szögezni - a volt állambiztonsági emberek és a kommunizmus működtetői, akár úgy, hogy az MSZMP-sből MSZP-s lettek, akár úgy, hogy a többi párthoz is beszivárogtak, teljes mértékben elszabotálták a rendszerváltást. Hogy ezt milyen módon tették, pontról pontra hogy tették, gyakorlatilag még ma sem tudjuk, nem született lusztrációs törvény. Az első szabadon választott magyar Országgyűlésben...

ELNÖK: Képviselő úr, ne haragudjon, de kénytelen vagyok megszakítani a hozzászólását! Az a kérésem, hogy a Nemzeti Emlékezet Bizottságának 2014. évről adott beszámolójával szíveskedjen foglalkozni és ne tessék történelmi áttekintéssel szórakoztatni a bizottságot! Ha a Fideszt kívánja kérdőre vonni, akkor ennek más fórumai vannak, nem itt a bizottsági vita. Az a kérésem, hogy most térjen a tárgyra és kizárólag a bizottság '14. évről szóló, előttünk lévő beszámolójával kapcsolatos álláspontját szíveskedjen előadni.

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Jó, köszönöm. *(Dr. Budai Gyula: Én támogatom az elnök úr hozzászólását!)* Meg is lehet vonni tőlem a szót egyébként, ha szeretnék a botrányt nagyobbra felfűjni. *(Dr. Vas Imre: Nem kell provokálni!)* Egyébként megsúgom, hogy Novák Előd jött volna és szólt volna hozzá a napirendi ponthoz, csak a médiába kellett mennie... *(Dr. Répássy Róbert: Inkább beszélj te! - Derültség.)* Lehet, hogy ezzel kellett volna kezdenem. *(Derültség. Közbeszólások, zaj.)*

ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Egy kis türelmet kérek! Staudt Gábor képviselő úrnál van a szó. Kérem, türelemmel hallgassák meg őt!

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Így van. Rátérek, elnök úr, a beszámolóra.

Azért tartottam fontosnak ezt elmondani, mert amikor az Országgyűlésben felhoztuk a rendszerváltás kisiklásának vádját, mindig az jött fel, hogy a Nemzeti Emlékezet Bizottsága felállt és meg fog oldani minden problémát, minden olyan kérdésre, amely '90 óta felmerült *(Dr. Vas Imre: De nem mondtuk, hogy rögtön!)* és nem megoldott problémaként szerepel, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága lesz a megoldás. Itt már, lerövidítve akkor a felvezetőt, eljutunk ahhoz, hogy amit sokan vártak és 25 éve vártak, ez az elvárás a Nemzeti Emlékezet Bizottságára zúdult rá. Tudjuk jól, hogy ennek az elvárásnak ilyen formában és ilyen kormányzati háttérrel nem tudnak megfelelni. De ettől függetlenül látni kell, hogy amikor mi, ellenzékiek, az ellenzéknek az a része, amely a tényfeltárásban érdekelt - mert az ellenzékben is van jelentős megosztottság nyilvánvalóan, az egyik része, aki érintett volt benne, nem szeretné bolygatni a múltat, a másik része, mi ezt képviseljük, szeretné feltárni *(Dr. Vas Imre: És ki ne szeretné?)*-, de a lényeg az, hogy amikor parlamenti felszólalásokban a kommunista rendszer működtetőinek megnevezését, elszámoltatását kérjük számon, mindig azzal dobják vissza akár Orbán Viktor, akár

Rétvári Bence, ők elég gyakran megnyilatkoztak ebben a témában, hogy a Nemzeti Emlékezet Bizottsága megoldja és eljött a szép világ. Itt viszont azt látjuk, és tényleg nem akarok igazságtalan lenni, elnök asszony, nyilván az az elvárás és ez részben a törvényekben is le van írva, de csak részben, hogy az intézményeket kutassák, akkor nyilvánvalóan az intézményeket fogják kutatni. De a kormányzat, és ezt fontos elmondani, bár tudom, hogy ez a politikai része, folyamatosan másról beszél.

Az sem jó egyébként, hogy ez nem kerül az Országgyűlés elé, hiszen pont egy olyan téma, ami nagyon sok embert érdekelne és nemcsak ebben a bizottságban, hanem az Országgyűlésben is beszélni kellene róla.

Ahhoz képest a szervezetrendszer nyilvánvalóan felállt, elkezdte a munkát. Minden eredménynek természetesen örülünk, egyelőre még a kommunizmus bűneinek a feltárásából a konkrét felelősöket kiemelve nem sokat láttunk, de persze mondhatjuk, hogy ne legyünk igazságtalanok, majd jövőre többet látunk, vagy jövő után. Nyilván, ha ez a beszámoló jövőre ide kerül, még jobban rákérdezhetünk az adott eredményekre. De hangsúlyozom, hogy az intézményrendszerrel nem leszünk elégedettek, hiszen ha belegondolnak, '90 előtt a feljelentéseket, a besúgásokat sem intézmények csinálták, hanem emberek. Ezt a rendszert is emberek működtették, akik egyébként átmentették a hatalmukat '90 után, ahogy elmondtam, nemcsak az MSZP-be, nagyon sok politikai pártba.

Annak persze örültünk, hogy részleges eredmény született a kommunista nyugdíjakkal kapcsolatosan. Ezt az elnök asszony is elmondta a beszámolójában. De itt csak a legkirívóbb esetről van szó. Partizán érdemei elismeréseként és ilyen díjak voltak, végignéztem a listát, amikor ezek meg lettek szüntetve. Ez csak egy nagyon kis része ezeknek a nyugdíjaknak. Én falra másztam, hogy több mint 20 évvel a rendszerváltás után senkinek nem tűnt fel. Ez egy szakmai észrevétel. Azt is szeretnénk, ha felülvizsgálatra kerülnének azok a nyugdíjak, amelyeket valaki azért kapott, mert kiemelt beosztása volt. Vegyük a legegyszerűbb példát, mondjuk, Biszku Bélának azért van magas nyugdíja, mert magas beosztást töltött be a kommunizmus rendszerében. Ezt eddig még a Jobbikon kívül senki nem értékelte olyannak, mint amihez hozzá kellene nyúlni és egy-két nyugdíjpótlék-kiegészítésen kívül ezek az emberek kapják továbbra is a megemelt nyugdíjaikat, illetve a betöltött szerepüknek „megfelelő” - idézőjelben - több százézes nyugdíjukat.

A lényegre koncentrálna, mert sok apró részletkérdésre kitérhetnék, szeretnénk, ha a jövőben a munkájuk konkrét büntető feljelentésekben is megjelenne, ha már azt kapjuk vissza a parlamentben, hogy majd ez itt fog megtörténni. Illetve több olyan javaslatot várnánk, igaz, ezzel megint csak nem 25 évet kellett volna várni, hogyan lehetne adott esetben a közéletből kitiltani azokat a sokszor még pozícióban lévőket, és nem besúgókról beszélünk, hanem a különböző, a rendszert működtető hivatásos tisztekről, akik, bizony, még benne vannak a rendszerben. Most neveket nem említenék, ez is sokszor felmerül. Erre várnánk javaslatokat és nagyon örülnénk, ha ezek megérkeznének.

Azt is elmondanám, hogy tudomásom szerint 25-30 százaléka az állambiztonsági iratoknak '90 után gyakorlatilag a titkosszolgálatokhoz került. Tehát azt azért látni kell, hogy ezeknek egy jelentős hányada - és ezt kutatók megerősítették a számomra - egyszerűen átkerült a demokrácia titkosszolgálataihoz, ergo aktív politikusokat, embereket érintett. Ezzel is valamit kezdeni kellene. Az Orbán-kormány által a mágnesszalagokat meg levitték az Alkotmányvédelmi Hivatal pincéjébe, 2012-ben, ha jól emlékszem, de lehet, hogy ez a 2010-es választáshoz képest még korábban történt. Így is nehezen kutathatóvá válnak a mágnesszalagok, ha egyébként el vannak zárva.

Arra is emlékeztetnem kell, hogy a Biszku-ügyben is Szilágyi György képviselőtársamnak kellett feljelentést tennie. Ha ő ezt nem teszi meg és a parlamentben ezt nem szorgalmazzuk, akkor valószínűleg nem történik semmi. Mátsik György esetében sem történt; feljelentés történt Szilágyi képviselőtársam részéről, de eljárás ott sem zajlik. Tehát úgy is fogalmazhatnánk, hogy jó, fontosak az életrajzok, ezeket szívesen böngésszük, de hosszú vádiratokat még szívesebben látnánk.

Végül pedig azt szeretném elmondani, hogy azon túl, amiket elmondtam, az azért törvényben is feladata a Nemzeti Emlékezet Bizottságának, hiszen a hatalmat birtokló személyek, szervezetek szerepének feltárásáról is rendelkezik a szervezetet létrehozó törvény.

Viszont ami pikáns, és én elnök asszony válaszából úgy értékelem, hogy a 118. oldalon a hivatal munkatársainak publikációi és tudományos tevékenysége esetében lehet, hogy ezek a publikációk munkaidőben is készülhetnek; lehet, hogy ezt egyébként külön is meg kellene vizsgálni. Mert ahogy elnök asszony elmondta, hogy kapacitásuk határára érnek, én ezt meg tudom érteni, de ha a kapacitásuk határán vannak, akkor biztos, hogy mondjuk, Horváth Zsolt - jegyzőkönyvben is jelenjen meg a neve - a Jobbik Magyarországért Mozgalom történetéről és politikájáról kell hogy tanulmányokat írogasson, vagy a jobboldali radikális mozgalmakról és pártokról Magyarországon '89-14 között? Engem meglep, hogy miközben a kommunista rendszer felelőseit nem látjuk, addig a 2003-ban alakult Jobbikról, kifejezetten arról szóló tanulmányok jelennek meg, illetve a jobboldali radikális mozgalmakról. Egyébként az érdeklődésemet felkeltették ezek a tanulmányok, tehát én ezt el fogom kérni, el fogom olvasni. Persze mondhatnám a brit atomkutatás történetét is, az is egy fontos dolog, és a brit nőjogi mozgalom is érdekel, de nagyon fontos, hogy ezek akkor most munkaidőben készül, támogatott tanulmányok, vagy esetleg csak azt hivatottak bemutatni, hogy milyen széles körű ismeretekkel bírnak azok az emberek, akik ott dolgoznak; netalántán esetleg dolgoznak olyanok is ott, akik egyéb tanulmányokat szépen megírnak, és kvázi ide delegálták őket, valahonnan pedig kapják a fizetésüket. Úgyhogy ezt azért fontos lenne tisztázni, mert nagyon nem mindegy, főleg, ha egy ilyen beszámolóban szerepelnek. A 2003-ban alakult Jobbikot azért nem tartom a kommunista diktatúra működésével összefüggő témának.

De nem szeretném tovább ragozni, mindenki érti, hogy miről beszélek. *(Dr. Vas Imre: Én nem. - Apáti István: Nem érted, Imre? Elég nagy baj!)* Ezek olyan fontos pontok, amelyeket azért tisztázni kellene, anélkül nagyon nehezen tudunk támogató szavazattal élni. De hangsúlyozom, ez legalább annyira, vagy ha szabad, még inkább szól a kormánynak és annak a politikának, amelyet folytatnak, mint konkrétan a Nemzeti Emlékezet Bizottságának. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. További vélemény, észrevétel? Répássy képviselő úrnak adok szót.

DR. RÉPÁSSY RÓBERT (Fidesz): Nekem nem tisztem, hogy megvédjem a NEB hivatala munkatársait *(Dr. Staudt Gábor: Már a kormányt sem.)*, de képviselő úr összekeveri a publikációs jegyzéket a NEB keretein belül végzett tevékenységgel. Így is szól, amiből ön idézett, a 118. oldalon *(Felemeli a kiadványt.)*, hogy a NEB hivatala munkatársainak publikációi és tudományos tevékenysége. Ez nem azt jelenti, hogy a Nemzeti Emlékezet Bizottsága a Jobbik történetével foglalkozna *(Dr. Staudt Gábor: Ezért kérdeztem. - Apáti István: Ezzel a TEK foglalkozik. A parancsnok nyilatkozta.)* - remélem, nincs ilyen összefüggés a kommunizmus feltárása és a Jobbik története között -, tehát ez a publikációs jegyzékből vett idézet. Egyébként

pedig ott van a publikációs jegyzékben számos olyan publikáció, amely pedig igenis a Nemzeti... *(Folyamatos közbeszólások, szóváltás Apáti István és Budai Gyula között.)*

ELNÖK: Kérem a tisztelt képviselő urakat, hogy a magánvitát, ha lehet, az ülésen kívül szíveskedjenek lefolytatni. *(Apáti István: Provokálnak, elnök úr!)* Itt pedig hallgassuk Répássy Róbert képviselő urat! Elnézést!

DR. RÉPÁSSY RÓBERT (Fidesz): Lényegében befejeztem, elnök úr; tehát ez a publikációs jegyzék, ne keverje össze.

De ha még nálam van a szó, elnök úr, akkor még egy mondatot hadd mondjak el, mégpedig a Jobbikkal folytatott többéves vitánk kapcsán a magam részéről szeretném tisztába tenni, hogy mi a hozzáállásunk a kommunista diktatúra múltjának feltárása ügyében. Én nem hiszem el, hogy a jobbikosok - magánbeszélgetésekben is már sokszor igyekeztünk őket meggyőzni - ne tudnák azt, hogy a kommunista diktatúra egykori működtetői, haszonélvezői éppen abban érdekeltek, hogy a diktatúra hatalmi piramisának alján lévő besúgókról szóljanak a hírek, tehát a besúgók, a hálózati ügynökök szerepéről szóljon a közbeszéd, és ne az ő felelőségükről. Tehát pont az a lényege a Nemzeti Emlékezet Bizottságának, hogy persze el fogunk jutni szerintem - ezt most csak úgy közösen mondom, nem az én dolgom, hogy meghatározom, de el fogunk jutni - a besúgóig, de előtte azt lássuk már, hogy kik voltak azok a hatalombirtokosok, akik mindezt megrendelték, igénybe vették ezeket a besúgásokat, s a többi, s a többi!

Tehát kedves jobbikos képviselőtársaim, a magyarországi baloldal éppen abban érdekelt, hogy a besúgókról folyjon a közéleti vita, és ne az egykori kommunista diktatúra hatalombirtokosairól. Ezt a kérdést kell a feje tetejéről a talpára állítani. Kezdjük el szépen a Központi Bizottsággal, a pártbizottságokkal, s a többi, s a többi, és utána eljutunk a besúgóig is. Ami nagyon fontos kérdés, valóban, hogy kik voltak besúgók, de szerintem a kommunista diktatúra működése szempontjából ez csak a sokadik kérdés a fő kérdésekhez képest. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! Teleki képviselő úrnak adok szót.

TELEKI LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Elnök Asszony! Tisztelt Bizottság! Egy mondatot szeretnék csak mondani. Én azt gondolom, '72 előtt születtem, de soha nem voltam én tagja a Magyar Szocialista Munkáspártnak - hála isten' *(Derűltég. - Dr. Vas Imre: Ki tudja? - Dr. Staudt Gábor: Vigyázz, meghallják!)* -, ezért tehát, amikor a diktatúráról beszélnek, azt gondolom, egy demokrata mindig azt mondja, bármilyen diktatúra, azt elutasítja és visszautasítja, és az ellen kell tenni, hogy azt valamilyen szinten akár feltárja, akár pedig megszüntesse vagy megelőzze. Azt gondolom, ebben a Magyar Szocialista Párt, még akkor is, ha itt nagyon sokan elmondták a véleményüket velünk kapcsolatban, nagyon sok mindent kíván tenni, hogy ez a kérdés nyugvópontra kerüljön.

Én azt gondolom, azoknak kell félni, akik személyek, nem pedig intézmények, ahogy a jobbikos képviselőtársam mondta, akik átszivárogtak különböző pártokba - lehet, hogy már többen vannak, mint a Magyar Szocialista Párton belül lévő párttagok -, azt gondolom tehát, ebben mindenképpen fontos továbbnéznünk, hogy melyik pártokba.

Én örülök annak a munkának, amit láthattunk, mert ez egy szisztematikus munka. Nagyon remélem, hogy a közeljövőben, amit Bárándy Gergely

képviselőtársam is többször felvetett, azokat a konferenciákat, amelyek önöknél megfogalmazódnak, megpróbálják úgy szélesíteni, hogy baloldali politikusokat is meghívnak akár előadónak, akár pedig a konferenciára részvevőként, mert mi is szeretnénk látni, hogy mi zajlik és milyen szinten zajlanak ezek az akár hazai, akár nemzetközi konferenciák, akár pedig előadóként is szívesen mi is részt veszünk az ilyen jellegű konferenciákon. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Vas Imre alelnök úrnak adok szót.

DR. VAS IMRE (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Nagyon jó beszámolóknak tartjuk, és a Fidesz-frakció támogatja is az elfogadását.

Másrészt felhívom Staudt Gábor képviselőtársam figyelmét, hogy ez nem az ügyészség beszámolója, így aztán a Nemzeti Emlékezet Bizottsága nyilvánvalóan vádiratot, vádiratindítványt nem tud benyújtani. *(Dr. Staudt Gábor: Feljelentést tud tenni!)* De képviselőtársam vádiratról beszélt; azt azért alapvetően az ügyészség, esetleg pótmagánvádló tud benyújtani.

A harmadik meg, hogy természetesen azzal egyetértünk, hogy igény lenne rá, hogy a bizottság 10 és fél hónap alatt elvégezze azt a munkát, amire minimum 9 éve van, de megértjük, hogy még nem tudta elvégezni. Úgyhogy további jó munkát kívánunk a bizottságnak és nyilván várjuk a következő évi beszámolót is. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem a bizottságot, kíván-e még valaki szólni. *(Dr. Staudt Gábor jelentkezik.)* Staudt Gábor!

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. Vas Imre képviselőtársamat megnyugtatom, hogy tudom, ki írja a vádiratot. De egy feljelentést lehet tenni. Örülök, hogy abból, amit elmondtam, csak ennyi volt, amivel nem értett egyet, képviselőtársam.

A konkrétumokra térve, Répássy képviselőtársam, azért emeltem ki, mert számomra nem volt egyértelmű abból a válaszból, amit az elnök asszony adott, hogy ezek a tanulmányok nem munkaidőben, vagy részben munkaidőben készültek. Akkor sem lenne ez jó, ha Horváth Zsolt - nem ismerem a tanulmányuk részleteit - csupa jót írt volna a Jobbikról. Mert lehet. Lehet, hogy azt írja, hogy igen, az ébredő nemzedék pártja a Jobbik, ez szerepel a címben és végre egy párt, amely fel akarja tárnai az állambiztonsági múltat, végre egy párt, amely ezt komolyan gondolja. Lehet, hogy ezt írja. Nem szeretném Horváth Zsoltot bántani. De akkor sem szeretném, ha munkaidőben írja. Akkor írja máskor, de ezt tisztázni kellett volna. Nem tudom, hogy mi van benne, de ha dicsér minket, akkor sem feltétlenül jó, sőt nem jó *(Dr. Vas Imre: Nincs is benne a bizottságban!)*, ha adott esetben ez munkaidőben történik.

Azzal is egyetértünk, hogy a működtetőket szeretnénk látni, de olyan szinten, hogy X. Y. tartótiszt, III/II-es vezető volt, és utána átszivárgott ebbe, abba, amabba a pártba, és lám-lám, ma is aktív. Kellene egy törvényjavaslat a lusztrációról. Ha ezt látnánk, és a besúgók ettől kezdve már teljesen másodlagosak, akkor, azt hiszem, megnyugodhatnánk, hogy történik valami. De hogy tényleg ne legyünk igazságtalanok, akkor jövőre meglátjuk, hogy mennyire tudtunk ebben előrelépni. Mi nyilván azt fogjuk szorgalmazni, hogy történjen meg az, amit elméletileg a Fidesz részéről sem cáfol senki, csak az eredmények valahogy még nem jönnek. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem a bizottságot, kíván-e még valaki hozzászólni. *(Senki sem jelentkezik.)* Ha nincs, egyetlen egy kérdésben szeretnék

nyilatkozni. Staudt Gábor képviselő úr vetette fel, hogy sajnálja, hogy nem a plenáris ülés foglalkozik a beszámolóval. *(Dr. Staudt Gábor: Így van!)* Tájékoztatásul elmondom, hogy a házbizottság javaslatára az Országgyűlés döntött úgy, hogy ennek a beszámolóknak a megvitatását leadja az Igazságügyi bizottságnak. Tehát ez nem a mi döntésünk, ez országgyűlési döntés.

Ezt követően megadom a szót az elnök asszonynak, hogy reagáljon, ha kíván.

FÖLDEVÁRYNÉ KISS RÉKA elnök (Nemzeti Emlékezet Bizottsága): Nagyon szépen köszönöm. Nagyon röviden néhány konkrét dologra szeretnék reagálni.

A kollégák is segítettek az ominózus publikáció ügyében. Nagyon örülök, hogy ilyen alaposan tanulmányozta, képviselő úr. *(Dr. Staudt Gábor: Készültünk!)* Köszönjük. Erre annyit tudok mondani, hogy a magyar tudományos életnek az a sajátossága, hogy néha sajnos pénz, paripa, posztó vagy egyéb okok miatt nagyobb az átfutása a kiadványok megjelenésének ahhoz képest, amikor ezek a tanulmányok elkészültek. Ebben az esetben is erről van szó. Tehát ez egy 2014-ben megjelent munka, amely korábbi, egy 2012-'13-as kutatás eredményeit öleli fel, amikor az illető kolléga még nem a NEB-ben dolgozott, hiszen a NEB 2014 februárjában alakult meg. Ezzel, azt hiszem, minden ilyen probléma, amit felvetett a képviselő úr, megoldást is kapott.

Az megint csak minden tudományos műhelynek a sajátja egyébként, hogy ha valaki egy másik kutatóműhelytől felkérést kap részvételre egy kutatásban, az egy ilyen intézménynek a szakmai beágyazottságát mindenképpen növeli. Azt hiszem, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem feltétlenül ilyen műhely. Egyébként, ha nézi a publikációs listánkat, ott számos olyan, szerintem fontos és az ön érdeklődését is felkeltő tanulmány, illetve kötet van, amely megjelent és pontosan azokat a kérdéseket boncolgatja, amelyeket ön is kérdez. Például, ahogy említettem, az újságírás, a média és a pártállam, a titkosszolgálatok kapcsolatáról egy önálló kiadvány, amely akkor elég nagy sajtóvisszhangot is kapott, sőt elmondhatom, hogy pozitív vélemények voltak, és - hogy mondjam - olyan kritikákat is kapott, amelyek pont az érintettek felől érkeztek. Pontosán azt mutatta, hogy ez a tematika fontos és jó.

Tehát ez feltétlenül intézményeknek, személyeknek a működése és valós tevékenység. Mindig ezt mondjuk és továbbra is tartani fogjuk magunkat a jövő évi beszámolóban ahhoz, hogy legfontosabb, hogy megértsük, hogyan épül fel egy pártállami diktatúra, mik az intézmények, abban kik milyen szerepet játszanak, ahogy mondtam, milyen rejtett, formális és informális hatalmi mechanizmusok vannak. De ha nem tárom fel a struktúrát, akkor nem tudom megmondani, hogy az illető személy, aki azt betöltötte, milyen formális pozícióban volt, és valójában milyen volt az igazi valós hatalma, hogyan születtek a döntések, hol milyen háttérintézményekben. Például ilyen szempontból az MSZMP kultúrpolitikai és művelődéspolitikai munkaközössége iratanyagának feltárása, ami a késő Kádár-kor kultúrpolitikáját mutatja be, azt hiszem, megint csak egy alapvetően fontos kérdés. Ezek ugyanúgy benne vannak a kiadványi listáinkban is. Úgyhogy azt gondolom, az első évhez képest valóban egy nagyon intenzív munka indult ebbe az irányba, legalábbis a kollégák, mind a külső, mind a belső kutatók valóban nagyon intenzív munkát végeznek.

Ami pedig az iratanyagra vonatkozik, van egy fontos és tisztázandó pont szerintem. Jelezte a képviselő úr, hogy '90 után milyen iratmennyiség maradt a titkosszolgálatoknál. Azóta eltelt 25 év és folyamatosan, öt évenként felülvizsgálatra kerülnek az iratok. Ennek van egy automatikus mechanizmusa, sokkal jelentősebb iratanyag van az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában, mint amennyi egyébként a közbeszédben van. Mindig arról beszélünk, a közbeszéd arról szól, hogy

milyen kevés a kutatható iratanyag. Nem, nagyon sok a kutatható iratanyag. Valójában azt kell mondanom, hogy nem az én tisztem az ÁBTL problémáit jelezni, de megint csak arról van szó, hogy a személyi kapacitás korlátai azok, amelyek nem teszik lehetővé, hogy ezek az iratok még intenzívebben feltárásra kerüljenek. A NEB ebben próbál segíteni.

Ami pedig a mágnesszalagokat illeti, ezek nincsenek a pincében. 2015-ben, ahogy ezt egy MTI-közleményben tudattuk is, megkezdődött a mágnesszalagok feltárása az Allambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára és az Nemzeti Emlékezet Bizottsága együttműködésével, az Alkotmányvédelmi Hivatal és a Belügyminisztérium adja meg ennek a kereteit. Tehát folyik a munka, a titkosszolgálati iratanyag feltárása és a minősítések felülvizsgálata megkezdődött, tehát azért sok minden történik és ennek a 2014-es része benne is van a beszámolóban. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen az elnök asszonynak a tájékoztatást.

Határozathozatal a beszámoló elfogadásáról

Tisztelt Bizottság! Most határozatot kell hoznunk. Azt javaslom, hogy az Igazságügyi bizottság fogadja el a következő szövegű határozatot. Az Országgyűlés Igazságügyi bizottsága az egyes házbizottsági rendelkezésekről szóló 10/2014-es Országgyűlési határozat - vagyis a határozati házszabály - 85. § (1) bekezdése alapján 2015. november 9-ei ülésén megtárgyalta a Nemzeti Emlékezet Bizottsága 2014. évi tevékenységéről szóló, B/4325. számú beszámolót és azt elfogadta. Erről a határozati javaslatról kellene dönten.

Kérdezem a bizottság tagjait, hogy ki az, aki támogatja az általam előterjesztett határozati javaslatot. *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 8 igen szavazat. Ki az, aki ellene van? *(Szavazás.)* Két ellenszavazat. Tartózkodás? *(Szavazás.)* Egy tartózkodással a bizottság a beszámolót elfogadta.

Nagyon szépen köszönöm Földváryné Kiss Réka elnök asszony beszámolóját. Ezt a határozatot, amelyet most elfogadtunk, kiegészítve a szavazási eredménnyel valamennyi képviselőtársam meg fogja kapni. Nagyon szépen köszönöm, és ezzel a napirendi pont tárgyalását befejeztük.

Tisztelt Bizottság! Két részletes vita van még hátra a bizottság mai ülésén. Tájékoztatásul szeretném közölni, hogy a házelnöktől megkaptuk a hozzájárulást, hogy az időközben elkezdődött plenáris ülés alatt is tárgyalhasson a bizottság.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvénynek a közös önkormányzati hivatalokkal összefüggő módosításáról szóló T/6976. számú törvényjavaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

A következő napirendi pontunk a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvénynek a közös önkormányzati hivatalokkal összefüggő módosításáról szóló T/6976. számú törvényjavaslat.

A bizottság feladata az, hogy van két módosító indítványunk, erről kell döntenünk, hogy ezeket mi továbbvisszük-e vagy sem; illetve arról kell döntenünk, hogy az eredeti előterjesztés megfelel-e a határozati házszabály 44-45. §-ában foglaltaknak. Először erről a kérdésről fogunk dönten

DR. BELÁNYI MÁRTA helyettes államtitkár (Miniszterelnökség): Köszönöm. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! A tárca álláspontja szerint az előterjesztés megfelel a házszabályi előírásoknak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelettel, azt kérem, először ebben a kérdésben döntsön a bizottság. Ki az, aki támogatja azt az indítványomat, hogy a határozati házszabálynak megfelel a T/6976. számú törvényjavaslat? Aki támogatja, kérem, kézfelemeléssel szavazzon! *(Szavazás.)* Ez 10 igen. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Ilyen nincs. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 1 tartózkodás mellett a bizottság ezt elfogadta.

Következik a két előterjesztés, mindkettő a törvényjavaslat 1. §-áról szól, mind a kettő a kormányhivatal vezetőjének a tevékenységével kapcsolatos, helyesebben, hogy az ő intézkedéseit milyen megkötésekkel kívánjuk elfogadni.

Az első Sallai R. Benedek képviselő úr módosító indítványa. Kérdezem az államtitkár asszonyt, mi az álláspont.

DR. BELÁNYI MÁRTA helyettes államtitkár (Miniszterelnökség): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Nem támogatják. Kérdezem a bizottság tagjait, kíván-e valaki hozzászólni. *(Nincs jelentkező.)* Kérdés, észrevétel nincs, akkor határozathozatal következik. Ki az, aki Sallai R. Benedek erre irányuló módosító indítványát támogatja? *(Szavazás.)* Ez 1 igen. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Ez 8 nem. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 2 tartózkodás mellett a bizottság nem támogatta, tehát ezt a módosító indítványt nem terjesztjük elő.

Hegedűs Lorántné képviselő asszony ugyancsak ennek a szakasznak más megfogalmazással való módosítását indítványozza. Kérdezem az államtitkár asszonyt.

DR. BELÁNYI MÁRTA helyettes államtitkár (Miniszterelnökség): Nem támogatjuk.

ELNÖK: Nem támogatják. Kérdezem a bizottságot, ki kíván hozzászólni. *(Nincs jelentkező.)* Ilyet nem látok. Kérdezem, ki támogatja ezt a módosító indítványt. *(Szavazás.)* Ez 2 igen. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Ez 8 nem. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 1 tartózkodás mellett a bizottság nem fogadta el.

Így tehát, elfogadott módosító indítvány hiányában, összegző módosító indítványt nem kell előterjesztenünk. Önálló módosító indítványunk nincs.

A részletes vitát lezárom. Az előterjesztés tartalmazza a sarkalatosági záradékot, tehát egyértelmű, hogy a Háznak kétharmaddal kell elfogadnia a törvényjavaslatot.

Ezzel a napirendi pont tárgyalását lezárom. Köszönöm szépen államtitkár asszonynak, akit nem engedünk még el, hiszen a következő napirendi pontnál is ő képviseli az előterjesztőt.

**Egyes hatósági eljárások illetékének és igazgatási szolgáltatási díjának megszüntetéséről szóló T/6988. számú törvényjavaslat
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)**

Soron következik az egyes hatósági eljárások illetékének és igazgatási szolgáltatási díjának megszüntetéséről szóló T/6988. számú törvényjavaslat. Két kérdésben kell döntenünk. Az első kérdés az, hogy megfelel-e a határozati házszabálynak, utána pedig van egyetlenegy benyújtott módosító indítvány, amelyről

külön kell döntenünk, azonkívül pedig az Igazságügyi bizottságot kéri az előterjesztő egy módosító indítvány előterjesztésére.

Először tehát a jogszabályi megfelelésről kell dönteni. Kérdezem államtitkár asszonyt.

DR. BELÁNYI MÁRTA helyettes államtitkár (Miniszterelnökség): Köszönöm szépen, elnök úr. Álláspontunk szerint megfelel a hárszabályi előírásoknak az előterjesztés.

ELNÖK: Köszönöm szépen, akkor most erről kell döntenünk. Ki az, aki ennek a megállapítását támogatja? Aki igen, kérem, kézfelemeléssel szavazzon! *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottság egyhangúlag döntött így.

Előttünk van egy módosító indítvány, Bárándy Gergely és Harangozó Tamás képviselő urak közös előterjesztése. Kérdezem az államtitkár asszonyt, hogy ezzel a módosító indítvánnyal kapcsolatban mi az álláspontjuk.

DR. BELÁNYI MÁRTA helyettes államtitkár (Miniszterelnökség): Elnök úr, tárcaálláspontot tudok mondani. Figyelemmel a területért felelős Külgazdasági és Külügyminisztérium álláspontjára, nem támogatjuk a módosító javaslatot.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem, ki kíván hozzászólni. *(Nincs jelentkező.)* Ilyet nem látok. Kérdezem a bizottság tagjait, ki támogatja a módosító indítványt. *(Szavazás.)* Ez 3 igen. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 8 nem szavazat mellett a bizottság ezt nem terjeszti elő.

Felkérést kaptunk egy négy pontból álló módosító indítvány előterjesztésére, amely ki lett osztva. Indítványozom, hogy ezt a négy pontot egyben tárgyaljuk meg. Van-e ezzel kapcsolatos ügyrendi megjegyzés? *(Nincs ilyen jelzés.)* Ilyet nem látok.

Kérdezem, a megkapott négyponos módosító javaslat előterjesztésével kapcsolatban mi a bizottsági álláspontja. Staudt Gábor képviselő úrnak adok szót.

DR. STAUDT GÁBOR (Jobbik): Köszönöm, elnök úr. Ha jól látom, az 1. pontban a cégkivonatok esetén szűkítésre kerül sor, úgy fogalmaz a módosító javaslat, hogy a jövőben „illetéktmentes a polgári ügyekben” a cégkivonat kikérése a cég tagja, képviselője részéről. Itt mi a szűkítés pontos indoka, mire gondoltak önök, hogy mi nem kerül akkor így bele, ha ezt így fogadjuk el, ami eddig benne lett volna? Köszönöm.

ELNÖK: Kérdezem a bizottságot, van-e további kérdés. *(Nincs ilyen jelzés.)* Ilyen további kérdés nincs, akkor megadom a szót az államtitkár asszonynak.

DR. BELÁNYI MÁRTA helyettes államtitkár (Miniszterelnökség): Köszönöm szépen. Ez egy technikai módosítás, máshova kellett tenni az illetéktörvényben. Semmilyen szűkítés nem szerepel benne. *(Közbeszólásra:)* Nincs benne. Milyen szűkítésre gondol, képviselő úr? Nincs benne szűkítés: ha a cég tagja vagy képviselője kéri, a cégkivonat, cégbizonyítvány, cégmásolat kiállítása, illetve az elektronikus okirat elektronikus úton történő megküldése, ha azt a cég tagja vagy képviselője kéri. *(Dr. Staudt Gábor: Értem. Tehát csak máshova került.)* Tehát máshova került az illetéktörvényben az NGM kérésére, hiszen az illetéktörvénnyel kapcsolatban ők mondják ki a végső szót, ezért át kellett helyezni. *(Dr. Staudt Gábor: Jó, akkor nincs szűkítés.)* Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Tekintettel arra, hogy ez a négy pont inkább kodifikációs pontosítás, kérdezem a bizottságot, kíván-e még valaki hozzászólni. *(Nincs jelentkező.)* Nem látok jelentkezőt.

Akkor azt indítványozom, hogy erről a négy pontról a bizottság egyben döntsön. Nevezetesen arról, hogy ezt a négy pontot az előterjesztő indítványára önálló indítványként előterjeszti-e. Aki az előterjesztés mellett van, kérem, kézfelemeléssel szavazzon! *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy 9 igen szavazat. Ki van ellene? *(Senki sem jelentkezik.)* Ilyet nem látok. Ki tartózkodott? *(Szavazás.)* Két tartózkodás mellett elfogadta a bizottság.

Mielőtt a napirendi pont tárgyalását lezárom, szeretnék a Miniszterelnökség felé egy kérést előterjeszteni a bizottság nevében. E módosító indítvány kezdeményezését pénteken az esti órákban küldték meg a bizottságnak anélkül, hogy előre jelezték volna, így a bizottság dolgozói, mint magánemberek a lakásukon meg tudták nézni, de nem volt lehetőség arra, hogy a bizottság tagjainak továbbítsák. Tehát a kérésünk az, hogy ha lesznek a jövőben ilyen módosítóindítvány-kezdeményezések, akkor lehetőség szerint korábban szóljanak. Vagy ha nincs még kész, akkor is szíveskedjenek jelezni, hogy dolgoznak egy ilyen, hogy fel tudjunk készülni. Nagyon szépen köszönöm.

Ezzel a részletes vitát lezárom. A napirendi pont tárgyalását befejeztük.

Nagyon szépen köszönöm az államtitkár asszony részvételét.

Tisztelt Bizottság! Az a helyzet, hogy mivel a jövő hét programja még nem ismert előttünk, csak annyival tudom biztatni a bizottság tagjait, hogy ezen a héten nem kívánok több bizottsági ülést összehívni. A jövő heti programról még nem tudunk.

Az ülés berekesztése

Nagyon szépen köszönöm a megjelenést, a bizottsági ülést berekesztem.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 22 perc)

Dr. Rubovszky György
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Prin Andrea és dr. Lestár Éva